DARBININKAS

Vol. LXXVII, Nr. 38
Spalio - October 2, 1992

Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

50 centų

LIETUVOJE IR APIE LIETUVĄ

— **Vytautas Landsbergis** yra pareiškęs, kad jis nebus kandidatu jokioje rinkiminėje apygardoje spalio 25 d. rinkimuose į Parlamentą. Jis dalyvaus tik Sąjūdžio sąraše. Savo nedalyvavimą apygardoje jis motyvuoja laiko stoka, nes daug laiko prireikia paskirti tarptautinei politikai. Jis taip pat žadąs dalyvauti prezidento rinkimuose, kai jie bus. Naujai priimtoji Lietuvos konstitucija numato prezidento instituciją. Dar nežinia kada prezidento rinkimai bus, greičiausia kada nors žiema.

— **Gedimino Šerkšnio,** ministro be portfelio, vadovaujama Lietuvos delegacija yra išvykusi į Kazachstaną tartis dėl valstybinių santykių ir grūdų užpirkimo. Šerkšnys veda Lietuvos politiką su Rytų kraštais (buvusiomis Sąjungos respublikomis).

— **Premjeras Aleksandras Abišala** viliasi, kad netrukus pagerės perėjimas per Lietuvos-Lenkijos sieną, nes pravažiavimas Lenkijos pusėje būsiąs padidintas nuo dviejų iki 4 eilių. Lietuva ruošiasi atidaryti naują pasienio postą Kalvarijoje, bet Lenkijos pusėje nėra tam būtinų pastatų. Lietuvai pasiūlius, Lenkija sutiko laikinai dirbti Lietuvos teritorijoje. Postas pradės veikti nuo spalio 1 d.

— **Inž. Algimantas Prekeris,** vienos tolimų nuotolių telefono bendrovės viceprezidentas, baigia tvarkyti Lietuvoje telefonų centrinę. Bus galima tiesiogiai skambinti į JAV ir kitus pasaulio kraštus, ir iš JAV į Lietuvą.

— **Plungiškis K. Urnieža,** kaip rašo Vilniaus dienraštis "Respublika" rugsėjo 15 d. laidoje, nesutiko imti lietuviško paso, kol jame skiltyje "tautybė" nebus įrašyta "žemaitis". Tuo reikalu jis parašė prašymą Lietuvos Respublikos Aukščiausiajai Tarybai ir laukia atsakymo. Kažin kada šis prašymas bus svarstomas ir koks saliamoniškas sprendimas bus padarytas, kad nejžeistų žemaičių, kurių Lietuvoje yra didokas skaičius?

— **Rytų Lietuvos sąjunga** įkurta Vilniuje rugsėjo 12 d. įvykusiame neeiliniame "Vilnijos" draugijos ir kitų Rytų Lietuvos krašto organizacijų atstovų suvažiavime. Dar niekur neskelbta, ką ši sąjunga veiks, kokia bus jos platforma, ar ji bus tik teritorinis junginys, nesurištas su kokia nors partija ar judėjimu.

— **Klaipėdos rusiakalbių gyventojų** štabu pasivadinę asmenys rugsėjo viduryje mieste platino atsišaukimus į karius ir karininkus. Atsišaukimo autoriai teigė, kad jie tapę Rusijos prezidento negarbingos politikos auka. Todėl Klaipėdoje esą ginklai turi būti išdalinti rusiakalbiams gyventojams, nes atėjęs laikas pulti, o ne gintis. Atsišaukime taip pat reikalaujama sukurti sovietinę Klaipėdos respubliką. Klaipėdos tarybos pirm. Vytauta Čepas šį atsišaukimą pavadino provokacija, susieta su Rusijos-Lietuvos susitarimu dėl kariuomenės išvedimo. Po lapeliu yra vieno rusų pulkininko parašas, bet autorius kategoriškai pareiškė, kad jis nesirašęs.

BLOGIO IMPERIJA NYKSTA, BET DAR NĖRA IŠNYKUSI

Vytauto Landsbergio kalba, pasakyta Jungtinėse Tautose rugsėjo 28 d.

Pone Prezidente,
Pone Generalini Sekretoriau,
Gerbiami delegatai!

Leiskite pareikšti Jums, pone Prezidente, ir laisviems Bulgarijos žmonėms mano nuoširdžius sveikinimus, kad Jūs tapote išrinktas tokioms svarbioms pareigoms. Aš labai džiaugiuosi, kad Jūs, aktyvus naujos demokratinės Europos kūrimo dalyvis, pirmininkaujat šiai Asamblėjai, kurios tikslas atnaujinti Jungtinių Tautų Organizaciją. Tas uždavinys iškyla prieš mus todėl, kad pasauly įvyko tiek daug pasikeitimų.

Kova už teisę ir idėją

Lygiai prieš ketverius metus Lietuvoje, Vilniaus Katedros aikštėje, žmonės buvo mušami už tai, kad jie norėjo laisvės. Jie buvo susirinkę paminėti tos 1939 m. dienos, kada, jau vykstant Antrajam pasauliniam karui, Hitleris pardavė Stalinui dar neužkariautą Lietuvos žemę su visais žmonėmis ir jų teisėmis. Beveik po pusės šimtmečio, 1988 m., tų teisių buvo ne ką daugiau.

Taip 1988 m. rugsėjo 28-ąją Katedros aikštėje vieni badavo, kad būtų paleisti politiniai kaliniai, kiti dainavo apie Tėvynę ir reikalavo jai laisvės, treti ėjo su skydais ir guminėmis lazdomis ir mušė dainuojančiuosius.

Tokia buvo kova už teisę ir idėją, kova, kurią reikėjo suvokti ir įvertinti. Jos tarptautiniuose komentaruose ir vertinimuose taip pat vyko idėjų kova už teisę ir tiesą. Toks buvo Lietuvos neprievartinis diplomatinis išsivadavimo karas už savo šalies nepriklausomybę ir už visuotinį krikščionybės principą, kuriuo jau 2000 metų tiesa yra siejama su laisve.

Mes daug matėm

Dabar jau suėjo vieneri metai nuo tos rugsėjo dienos, kai prie JT pakilo Lietuvos vėliava. Mes matėme, kaip geso ir išnyko Sovietų Sąjunga, didžioji totalitarinė imperija nuo Baltijos iki Japonų jūros, o jos atstovaujamą vietą čia, Jungtinėse Tautose, užėmė naujoji demokratinė Rusija, perimdama savo pirmtakės teises ir įsipareigojimus.

Mes matėme taip pat, kaip analogiškas tautų laisvės siekimas griovė mažą komunistinę imperiją Centrinės Europos pietuose, prie Adrijos jūros. Matėme, kaip abu didžios reikšmės procesus lydėjo gana ambivalentiški Vakarų valstybių, tai yra jų vadovų, jausmai ir požiūriai: pasaulio tvarka keičiasi į gerą, blogio bus mažiau, tačiau permainos kelia nostalgiją buvusiai tvarkai, todėl, kad ji jau įprasta.

Lietuvos požiūris nebuvo ambivalentiškas: mes politiškai rėmėm Armėniją, Gruziją, Moldovą ir islamiškas buvusios Sovietų Sąjungos tautas, siūlydami taikius problemų sprendimus; mes pirmieji 1991 m. pripažinom Slovėnijos ir Kroatijos nepriklausomybę, o jau šiemet — Bosnijos-Hercegovinos ir Makedonijos nepriklausomybę.

Tai nebuvo daug, bet išreiškė poziciją, kylančią iš mūsų pačių patirties ir principų.

Kokia ta patirtis?

Prieš mus buvo kovojama magiškais būdais, galbūt, specifiniu komunistiniu Rytų šamanizmu, kai visi dalykai vadinami ne savo vardais. Todėl mes išmokom atpažinti vaiduoklius ir patyrėme, kad vaiduoklis, pavadintas tikruoju vardu, pradeda nykti.

Blogio imperija nyksta toliau, bet dar nėra išnykusi. Kartais atrodo net priešingai — vaiduoklis toks gyvas, kad gali vėl stotis tarp mūsų ir virš mūsų.

Todėl, kai mes smerkiam ir siūlom teisti visą sovietų komunizmą, kai matom ir parodom Sovietų Sąjungos restauracijos užmačias, mes pasisakom už demokratinę Rusiją ir taiką pasaulyje.

Bloga paslauga tiesai

Demokratinė Rusija, kuri pasmerkė Sovietų Sąjungos 1940 m. įvykdytą Lietuvos aneksiją ir patvirtino 1990 m. atkurtą mūsų nepriklausomybę, neturėtų net pavienių savo pareigūnų lūpomis kalbėti apie neva "naujai atsiradusius" Baltijos kraštus. Tie pareigūnai daro blogą paslaugą tiesai, taigi ir savo šaliai, kuri taip nori atgimti, pakilti iš netiesos. Tai liečia ir kai kuriuos kitus pavadinimus bei ketinimus.

Mes nemanom, pavyzdžiui, kad Serbijos kariuomenė, veikianti gretimose šalyse, galėtų būti vadinama "taikos palaikymo pajėgomis", net jeigu panaudotų savo šalmams truputį mėlynų dažų.

Mes nemanom, kad kur nors turėtų būti vienašališkai steigiamos tokios pajėgos, oficialiai skirtos veikti ir savoje, ir kaimynų teritorijoje, net nepasiklausiant, ar kaimyninės valstybės pritaria tokių pajėgų steigimui.

Mes manom, kad ir valstybės, ir jų kariuomenės turėtų būti vadinamos savo vardais. Serbija ir Juodkalnija yra gražūs vardai, tinkami ir jungtinės valstybės pavadinimui, o vaiduokliai tegul išnyksta. Vienos valstybės veiksmus prieš kitą neteisinga ir labai pavojinga dangstyti etninėmis problemomis, konkrečią teisinę situaciją pakeisti neaiškia politine. Juolab pavojinga taip dangstyti ne bet kuriuos, o karinius veiksmus. Kai užpuolimas vadinamas neutraliu žodžiu "konfliktas", tai tokia trečiųjų šalių pozicija būna naudinga užpuolikui, ir ta pozicija jau nėra bešališka arba neutrali.

Lietuva visa tai patyrė, ir aš manau, kad Lietuvos patyrimas, jai ginantis nuo smurto vien tiesa

(nukelta į 5 psl.)

Vysk. Kazimiero Paltaroko statula Pamūšio bažnyčios šventoriuje, Pakruojo raj., pastatyta Amerikos ir Kanados lietuvių aukomis. Atidengimo iškilmės įvyko birželio 14 d., dalyvaujant Panevėžio vysk. J. Preikšui, vietos kunigams ir tūkstančiui žmonių. Statulą sukūrė ir pastatė skulptorius V. Vildžius ir architektas R. Dičius. Ji yra dviejų metrų aukščio, iš bronzos, o stovas — rudo marmuro.

STAIGMENOS JUNGTINĖSE TAUTOSE

KĘSTUTIS K. MIKLAS
"Darbininko" akredituotas korespondentas Jung. Tautose

Atidarant JT Generalinės Asamblėjos 47-ą sesiją, buvo paskelbta, kad 12 kraštų, nesusimokėję net ir minimumo savo nario mokesčio už 1990 ir 1991 metus, negalės balsuoti ir dalyvauti Jungtinių Tautų sprendimuose. Pasirodo, kad kai kada gąsdinimai ir padeda. JT generalinis sekretorius Boutros Boutros-Ghali rugsėjo 18 d. pranešė, kad keturi kraštai — Haiti, Liberija, Nigeris ir Sierra Leone, įmokėjusios savo nario mokesčio reikiamą sumą, sumažino savo skolą ir tuo atgavo balsavimo teisę.

JT finansinė krizė

Dar prieš šiai sesijai susirenkant jau buvo žinoma, kad JT yra sunkioje finansinėje padėty.

Pasaulis nuolat reikalauja, kad JT būtų efektingos, nedelsiant reaguotų į visas problemas, vadovautų taikos išlaikymo procesui, teiktų apsaugą ar paramą, kur yra būtina, bet nenori už tai mokėti.

Iš 179 kraštų, priklausančių Jungtinėm Tautom, tik penki kraštai yra pilnai sumokėję jiem skirtą duoklę už JT administravimą ir jos taikos karinių dalinių išlaikymą. Nesumokėtos skolos siekia $1,6 milijardų, ir jas labai sunku išrinkti. *(nukelta į 2 psl.)*

Demonstrantai prie parlamento Vilniuje liepos 21 d. išreiškia savo nuomonę. Nuotr. Viktoro Kapočiaus

ATIDARYTA PLB BŪSTINĖ VILNIUJE

Aukščiausiosios Tarybos patalpose Vilniuje rugsėjo 15 d. atidaryta Pasaulio Lietuvių Bendruomenės būstinė. Iškilmėse dalyvavo AT pirmininkas Vytautas Landsbergis, ministras pirmininkas A. Abišala, pirmininko pavaduotojai Č. Stankevičius ir K. Motieka, AT sekretorius L. Sabutis, Vilniaus arkivyskupas A. Bačkis ir kiti vyriausybei ir Bažnyčiai atstovaujantys asmenys.

Simbolinę atidarymo trispalvę juostelę kartu perkirpo Landsbergis ir Abišala. Iškilmių dalyviams sugužėjus į naujas PLB būstinės patalpas, jas pašventino arkivyskupas A. Bačkis.

Savo kalbose tiek Vytautas Landsbergis, tiek Aleksandras Abišala pabrėžė didžiulį išeivijos vaidmenį Lietuvos atgimimo procese, pagalbą atstatant Lietuvos valstybingumą. Arkivyskupas Bačkis, kreipdamasis į susirinkusius, pripažino, kad savo laiko išeivijos vaiku, tačiau džiaugiasi, jog ta nuo lietuviško medžio atpėšta šaka — išeivija vėl baigia prigyti.

Perskaitytas naujojo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininko Broniaus Nainio atsiųstas laiškas. Bronius Nainys, tarp kitų dalykų, rašo:

Šiandiena mums yra išskirtina diena: ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybai ir Nepriklausomos Lietuvos parlamentui bei vyriausybei, nes, atidarydami šią įstaigą ir dar po tuo pačiu su Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos stogu, mes, lietuviai išeiviai, ir Lietuvos žmonės žengiame galbūt patį didžiausią žingsnį suartėjimo linkme.

Gal ir keista būtų taip kalbėti, nes mes visi juk esame tie patys lietuviai, tos pačios tautos vaikai, tad kodėl mums reikėtų vieni nuo kitų tolti, o paskui artėti. Bet gyvenimas rodo, kad visgi, nors ir gaila, bet taip yra.

Pusšimtį metų užsitęsusi Lietuvos okupacija didelę dalį Lietuvos gyventojų arba išžudžiusi arba prievarta išvežusi, arba išvijusi iš savo Tėvynės, vienus nuo kitų atskyrė ir normalaus bendravimo neleido. Vienus išvežęs okupantas atitvėrė spygliuotomis vielomis, o kitus, pasklidusius po Vakarų pasaulį, geležine uždanga, pro kurią net ir laiškas Tėvynėje paliktai motinai sunkiai galėjo prasiveržti.

Negalėdami normaliai ir laisvai santykiauti, visokių pašalinių jėgų veikiami, gal to nė nejausdami, bet mes visgi vieni nuo kitų tolome.

Vieni okupanto fiziškai niokojami, kultūriškai troškinami ir dvasiškai persekiojami, norėdami išlikti ir išsilaikyti, turėjo nors minimaliai taikytis prie sąlygų ir susigyventi su bolševikiniu mąstymu, o kiti, svetimų ideologinių politinių bei filosofinių vėjų linguojami, blaškėsi vakarietiškose pragmatizmo kryžkelėse.

Ir taip vieni be Vakarų saulės, kiti be Tėvynės atgaivos per tuos penkiasdešimt metų vieni nuo kitų atitrūkome ir dabar laisvi bei nevaržomi susitikę, pajutome kažką tokio, ko tikrai nelaukėme ir nesitikėjome: mes esame kartu ir tokie patys, kartu ir kitokie. Bet taip pat pajutome, kad nei vieni, nei kiti to nenorime. Mes visi, ir Lietuvos žmonės, ir išeivijos lietuviai norime būti tokie patys, ta pati tauta, tos pačios Nepriklausomos valstybės nariai, gyventi ir dirbti mūsų visų bendrai gerovei.

Vilniaus krašto šauliai liepos 6 d. duoda priesaiką Medininkuose Mindaugo šventės proga. Nuotr. Viktoro Kapočiaus

STAIGMENOS JUNGTINĖSE TAUTOSE

(atkelta iš 1 psl.)

JAV, kurios yra atsakingos už daugiau negu ketvirtadalį visų JT įnašų, už 1992 m. yra skolingos virš $733 milijonų. Rusija, kuriai reikia įmokėti tik devynis procentus viso JT biudžeto, yra dar nesumokėjusi virš $420 milijonų. Panašiai yra ir su kitom valstybėm. Pavyzdžiui, Pietų Afrika yra skolinga $71,2 milijonus, Japonija — 53,7 mil., Prancūzija — 49,4 mil., Ukraina — 45,8 mil., Brazilija — 38,9 mil., Italija — 29,6 mil., Lenkija — 16,5 mil., Vokietija — 15,8 mil. Ir net Didžioji Britanija, kuri visad sąžiningai ir laiku sumokėdavo, šį kartą yra skolinga virš $3 milijonų.

Žada, bet delsia

Nuolat vyksta diplomatinė kova ir spaudimas į tuos kraštus. Visi žada mokėti, bet vis delsia. Net ir sunkioje ekonominėje padėtyje esanti Rusija, po tiesioginės intervencijos Jelcinui, pažadėjo dar šį mėnesį įmokėti $80 milijonų, o kitus $80 milijonų ateinančių metų sausio mėnesį.

JAV anksčiau delsdavo ar susilaikydavo nuo mokėjimų vien tik dėl JT prosovietinės laikysenos,

JAV visad keldavo nepasitenkinimą dėl JT biurokratizmo ir neaiškaus finansų administravimo. Dabar, kai joms pavyko įstatyti buvusį valstybės generalinį prokurorą Richard Thornburgh vadovauti JT administracijai, pažadėjo apie $300 milijonų sumokėti apie spalio 1-ąją, o visą kitą skolą — trejų metų laikotarpyje.

Kiek skolinga Lietuva?

Kol kas dar neaišku, nes nario mokesčio dydis Lietuvai, taip pat ir Latvijai bei Estijai, dar nėra nustatytas. Dėl to mokesčio vyksta debatai, ir nesutariama, kaip jis turi būti apskaičiuotas. Ekspertų komisija 5-jame komitete, kuris svarsto biudžetinius klausimus, buvo pasiūliusi pritaikinti senąją dar Sovietų nustatytą dolerio vertę rubliais. Jei tai būtų buvę priimta, Lietuva būtų buvusi priversta mokėti $1,5 milijono nario mokesčio ir dar apie $ vieną milijoną taikos dalinių išlaikymui. Latvijos ir Estijos mokesčiai būtų šiek tiek proporcingai mažesni. Tai yra didelės sumos, ir tai būtų didelė našta. Mokesčio klausimas, turėjęs būti išspręstas praėjusiame birželyje, dėl Baltijos valstybių protestų ir nesutarimų 5-jame komitete, Ukrainai pasiūlius, atidėtas vėlesniam laikui. Manoma, kad apie gruodžio mėnesį bus jau žinoma, kokia duoklę Lietuva, taip pat Latvija ir Estija, turės mokėti.

Nepaisant finansinių sunkumų, Lietuva parodė gestą ir iki šiol jau įmokėjo $91,000. Kiek yra žinoma, dar nieko nėra įmokėjusi nei Latvija, nei Estija.

Verkšlena ir kaltina

Rugsėjo 22 d. priešpietinėje sesijoje kalbėjo Rusijos užsienio reikalų ministras Andrej V. Kozyrev. Jis dėstė mintis apie Rusijos atgimimą, demokratizaciją, vykdomas reformas, apie sunkumus jas įgyvendinti, apie nusiginklavimą, atominių ginklų kontrolę ir jų sunaikinimą, apie bendradarbiavimą su naujais kraštais, pasitraukusiais iš buvusios Sovietų Sąjungos. Daug kalbėjo ir apie žmogaus teises, kurios dabartinėje Rusijoje esančios "ypač respektuojamos". Anot jo, demokratinė Rusija kategoriškai atmetusi bet kokią formą šovinizmo, ar tai būtų "rusofobija" ar antisemitizmas.

Rusija esanti susirūpinusi tarptautiniais kivirčiais, ginkluotais konfliktais ir masiniais žmogaus teisių pažeidinėjimais ne tik savo ribose, bet ir už jų. Ją neramina vis didėjanti diskriminacija prieš rusus, ukrainus, gudus, žydus ir kitas tautybes kai kuriuose kraštuose, kurie atskilo nuo buvusios Sąjungos, ypač Estijoje ir Latvijoje.

Kalbėdamas apie Estiją, jis skundėsi, kad 42 procentai gyventojų, kurie yra rusai, neturi ten teisių pagal tarptautinius nuostatus. Jis pareiškė, kad Rusija šį reikalą nuolat kels Jungtinėse Tautose ir kituose forumuose.

Rusija, anot jo, suvaidino labai svarbią rolę, leisdama šiems kraštams atgauti nepriklausomybę. Ir toks mažumų diskriminavimas neturėtų būti rišamas su išvedimu karinių dalinių, kurie yra paveldėti iš buvusios Sąjungos. Jo vyriausybė numato šį klausimą išspręsti kaip galima greičiau, žinoma, atsižvelgiant ir į tų dalinių teises.

Jugoslavija pašalinta iš JT

Nors iš buvusios Jugoslavijos federacijos beliko joje tik du kraštai — Serbija ir Montenegro, Jugoslavijos vyriausybė vis dar laikė save turinčia teisę kalbėti ir veikti buvusios federacijos vardu.

JT Saugumo Tarybai rekomenduojant, Generalinė Asamblėja rugsėjo 22 d. vakarinėje sesijoje, atsižvelgdama į dabartinę padėtį, nutarė, kad dabartinė federacija neturi teisės toliau automatiškai užimti vietą Jungtinėse Tautose ir dalyvauti Generalinės Asamblėjos veikloje. Jeigu ji atstovautų savo teritoriją kitokia forma ar kitu vardu, ji gali prašyti, kad kaip tokia būtų priimta į Jungtines Tautas.

Šiame balsavime dalyvavo 159 kraštai. Už Jugoslavijos pašalinimą balsavo 127 kraštai, įskaitant ir tris Baltijos valstybes.

Sekančią dieną jau nesimatė buvusios Jugoslavijos vėliavos vėliavų kolonadoje priešais Jungtines Tautas.

(nukelta į 8 psl.)

JAV PAŠTO ŽENKLU ĮAMŽINTI DARIAUS IR GIRĖNO SKRYDĮ

Artėja Dariaus ir Girėno skrydžio 60-osios metinės. Lietuva ruošiasi ateinančiais metais iškilmingai paminėti šią sukaktį įvairiais renginiais. Žaliakalnio ąžuolyne bus pastatytas lakūnams paminklas, sukurtas skulptoriaus Broniaus Pundziaus. Planuojama pakartoti jų žygį panašiu lėktuvu, kaip Lituanica, iš Kauno į New Yorką.

Ir Amerikos lietuviai turėtų pradėti ruoštis iškilmingai paminėti Atlanto nugalėtojus. JAV Lietuvių Bendruomenė 1991 m. įteikė prašymą JAV Pašto Tarybai, prašydama išleisti sukaktuvinį ženklą 1993 m., atžymint šių dviejų amerikiečių drąsų žygį.

Dabar jau būtų laikas, kad Amerikos lietuviai ar jų organizacijos laiškais kreiptųsi į Pašto ar kitus įtakingus asmenis, prašydami tą sumanymą paremti. **J. Ž.**

Laiškų pavyzdžiai:

Jack Rosenthal, Chairman
Citizens' Stamp Advisory Committee
U.S. Postal Service
475 L'Enfant Plaza West, SW
Washington, D. C. 20260-9998

Dear Mr. Rosenthal;

The Lithuanian-American Community of the United States respectfully submitted a request in 1991 to the Postmaster General and to the Citizens' Stamp Advisory Committee for the issuance of a commemorative stamp in 1993, marking the 60-th anniversary of aviators Darius and Girenas' courageous transatlantic flight.

Kindly ask your committee to reconsider, support, and adopt this proposal and urge the Postmaster General that a commemorative postage stamp be issued in 1993, honoring the pioneer aviators, Stephen Darius and Stanley Girenas.

Sincerely,

The Honorable Marvin T. Runyon
Postmaster General
U. S. Postal Service
475 L'Enfant Plaza West, SW
Washington, D. C. 20260-9998

Dear Postmaster General:

The Lithuanian American Community of the United States respectfully submitted a request in 1991 to U. S. Postal Service for the issuance of a commemorative stamp in 1993, marking the 60th anniversary of Stephen Darius and Stanley Girenas' courageous transatlantic flight.

I kindly ask you, that a postage stamp be issued in 1993 honoring the pioneer aviators S. Darius and S. Girenas.

Sincerely,

LIETUVOJE IR APIE LIETUVĄ

— Vydūno gimimo 125-osios metinės bus iškilmingai paminėtos 1993 m. kovo 22 d. Kaip anksčiau "Darbininke" rašyta, Šilutėje buvo paskelbtas Vydūno ekslibrisų konkursas. Šilutės centrinė biblioteka jau gavo pirmuosius kūrinius. Juos atsiuntė Jadvyga Paukštienė iš Chicagos, Hansas Masalskis iš Vokietijos, eilė dailininkų iš Ukrainos ir Rusijos. Jubiliejaus proga bus suruošta visų gautų kūrinių paroda, išleistas katalogas. Geriausių darbų autoriai bus apdovanoti Chicagos Vydūno fondo, įvairių Šilutės įmonių ir organizacijų premijomis. Šilutiškiai primena, kad konkursui skirtų ekslibrisų laukia iki 1992 m. lapkričio 1 dienos.

— Vilniaus universiteto tarptautinių santykių institutas pradėjo naujus mokslo metus. Ši nauja mokslo įstaiga ruoš Lietuvai naują diplomatų kartą. Pirmame kurse yra 44 studentai. Jie buvo atrinkti iš įvairių profesijų studentų, baigusių bent tris universiteto kursus. Sudarant šio instituto mokymo planus ir metodiką, buvo remiamasi JAV ir Anglijos panašių mokslo įstaigų patirtimi.

— Palangos miesto savivaldybei Lietuvos vyriausybė davė leidimą išnuomoti pajūryje 50 hektarų žemės sklypą Lietuvos-Didžiosios Britanijos akcinės bendrovės "Baltic Radio International" stoties statybai. Dabar kontraktas sudarytas penkiolikai metų. Jei atsiras reikalas į šiaurę nuo Šventosios statyti jūrų uostą, stotis turės būti demontuota.

Klaipėdoje 740-ųjų metinių proga pašventinta nauja miesto vėliava. Sukakatuvinis paradas vyko teatro aikštėje. Nuotr. Viktoro Kapočiaus

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose.Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

BEACH MEMORIAL CHAPEL, 301 Corey Ave., St. Petersburg Beach, FL 33706. Tel. 813 360-5577. KENFIELD WOODLAWN FUNERAL HOME, 200 Pasadena Ave., S. St. Petersburg, FL 33707. Tel. 813 345-9393. WOODLAWN MEMORY GARDENS, 101 58th St., S. St. Petersburg, FL 33707. Tel. 813 345-9393.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoj vietoj - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIJO PROGRAMA "AUŠRA". WINC-FM 90.5, Worcester, MA. Sekmadieniais 8-9 val. vakaro, Eduardas Meilus, Jr., 70 Curtis St., Auburn, MA 01501. Tel. 508 753-7232

NEW YORK-NEW JERSEY-Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9-10 val. ryto WNWK105.9 FM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 769-3302.

KOLODNY&KOLODNY: Virginija Kolodny, lietuviškai kalbanti advokatė, 11 Park Place, Room 905, New York, NY 10007. Tel. 212 349-7771. Nelaimių ir susidūrimų atvejai, namų pardavimas, testamentai, išnuomojimai, kondominijumų reikalai. Turi leidimą praktikuoti New Yorko valstijoje.

NEW JERSEY, NEW YORK - "Lietuvos atsiminimai", sekmadieniais nuo 2 iki 3 val. popiet iš Seton Hall Universiteto stoties, 89.5 FM banga. "Music of Lithuania" programa, vedama anglų kalba iš tos pačios stoties, girdima irgi sekmadieniais nuo 1 iki 2 val. popiet. Dr. J. J. Stukas - direktorius, 234 Sunlit Dr., Watchung, NJ 07060. Tel. 908 753-5636.

MARIA JUZAITYTĖ - LEVIN, lietuvė advokatė, patarnauja visuose teisiniuose reikaluose. Kalba ir lietuviškai. 325 Broadway, Suite 504, New York, N.Y. 10007. Tel. 212 962-5810.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI Į VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino
MEMORIALS
66-86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282; 326-3150
TAI MŪSŲ VIENINTĖLĖ VIETA
GAUSI PARODŲ SALĖ

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

VYTIS
KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA
- LĖKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- ĮDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS

GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ
MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELĖMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA
VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N. Y. 11229
TEL.: 718 769 - 3300, FAX 718 769 - 3302

DARBININKAS The Lithuanian Weekly Published by Franciscan Fathers

341 HIGHLAND BLVD. BROOKLYN, NY 11207

Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964

Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637

Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year $20.00. Single Copy 50 Cents
Published Weekly except 2nd and 3rd week in July

POSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Lietuva Jungtinėse Tautose

Ilgus metus lietuviai, praeidami pro Jungtinių Tautų rūmus, visada pridėdavo: "Kada čia kabės Lietuvos vėliava"!

Atrodė, kad tai yra tik tolima svajonė. Ir kaip tai gali atsitikti?! O štai jau Lietuvos vėliava ten plevėsuoja. Ir kokia tai nuostaba! Koks džiaugsmas!

Anksčiau Jungtinėse Tautose sunku buvo ištarti žodį ir priminti Lietuvos ir Pabaltijo tautų reikalus. Niekas nenorėjo klausytis, bijojo užrūstinti Sovietų Sąjungą. Dabar Jungtinėse Tautose yra Lietuvos ambasadorius. Ir jis kalba Lietuvos vardu.

Dabar, rugsėjo 28 d., pirmadienį, tose Jungtinėse Tautose kalbėjo Vytautas Landsbergis, Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas, vadinamas ir prezidentu. Jungtinių Tautų sesijų metu pradžioje, porą savaičių kalba valstybių galvos ar užsienio reikalu ministrai. Suvažiuoja iš viso pasaulio. Ir visi išgirsta, nes rašo viso pasaulio laikraščiai, rodo televizijose. Kokia tai didelė, gyva propaganda!

Kai čia atvažiuoja Vytautas Landsbergis ir kalba, visi pripažįsta, kad Lietuva tikrai egzistuoja. Į tautų grandinę įsijungia ir Lietuva. Ir kiek reikėjo kovoti, vargti, kad tai įvyktų. Šiandien galima visam pasauliui kalbėti apie savo tautos vargus. Svarbiausia, galima kalbėti laisvai.

Lietuvoje daug kas prikiša, kad Vytautas Landsbergis per daug keliauja. Per daug išleidžiama jo kelionėm. Bet tos kelionės populiarina Lietuvą, įgyja naujų draugų. Juk geriau, kad nuvyksta Lietuvos atstovas ir prisistato NATO būstinėje, įvairiose sostinėse. Ten nunešama gyva Lietuvos dalelė.

Landsbergis nėra koks politikas, teisininkas, jis — muzikos profesorius. Ir pasaulis tai žino ir tokiam skiria daugiau dėmesio negu kitiems, kurie yra profesionalai politikai.

"The New York Times", įtakingiausiame laikraštyje, buvo atspausdintas laiškas, kuris kaip tik ir įvertino tai, kad Vytautas Landsbergis yra muzikas, meno žmogus, kad jis mandagus, lėtas, kad jis visur atneša kilnios muzikos nors ir mažus akordus. Autorė, Lietuvos žydė, klausia: Argi menininkas, muzikas, rašytojas, netinka tokiam krašto vadovavimo postui? Ir ji sumini eilę menininkų, kurie vadovavo savo kraštui. Ir visi jie paliko šviesų, nekasdieninį prisiminimą.

Žinia, kiekviena valdžia yra kritikuojama. Taip jau yra. Vieni žmonės visada viską peikia, nieko nematydami šviesaus, gražaus. Tokie kritikos žodžiai nedaug ką reiškia. Kitiems kyla pavydas, kodėl ne jis tame poste. Tokiu atveju tokį vėl reikia peikti, organizuoti opoziciją.

Opozicija reikalinga, nes tuo remiasi demokratija, kurioje turi teisę visi gyventi, laisvai reikšti savo nuomonę. Lietuva apie 50 metų buvo okupuota Sovietų Sąjungos, kuri primetė griežtą vienos partijos režimą. Per tiek metų žmonės atprato laisvai galvoti, išmintingai reikšti blaivias mintis, drauge sugyventi su kitais.

Pro visas negandas, pro neigiamas kalbas ir grubią kritiką turime matyti bendrą idealą ir jo siekti. Tas idealas — laisva Lietuva.

Kiek daug Afrikos tautelių sukūrė nepriklausomas valstybes ir jos išsilaiko. Negi lietuvių tauta, kuri nuėjo tokį ilgą istorijos kelią, nesugebėtų statyti savo laisvės rūmų? Turime tiek daug mokytų žmonių. Tiesa, mūsų dvasia silpna — po tiek vergijos metų sunku orientuotis, atskirti vertybes, sunku susiklausyti. Bet reikia, reikia susiprasti, reikia tikėti ateities laisva Lietuva.

Todėl ir džiugu, kad Jungtinėse Tautose kalba laisvos Lietuvos vyriausiasis valdžios atstovas — Vytautas Landsbergis.

(Tęsinys iš pereito numerio)

Krikščioniška žmogaus ir pasaulio vizija

Iš kandidatų į artėjančius rinkimus, ypač garbiųjų krikščionių, laukiame moralinės drąsos, tarpusavio ir pakviestųjų prie rinkiminių urnų lojalumo, konkrečių, be tuščių pažadų programų, kuriose būtų atsižvelgta į teisėtus Lietuvos žmonių, o ne savo asmeninius interesus. Mes linkime ir politinėje veikloje formuoti pagarbos vertą tautos atstovų pašaukimą. Šios rūšies apaštalavimą gali išvystyti katalikai pasauliečiai. II Vatikano suvažiavimas savo nutarimuose apie visuomeninę tarnybą rašo: "Bažnyčia aukštai vertina ir didžiuojasi žmonėmis, kurie savo darbu prisiima visuomenei tarnavimo atsakomybę" (plg. Gaudium et spes, 75). Šiandien Lietuvai reikalingi tokio tipo žmonės ir Bažnyčios apaštalai.

Tikimės, kad būsimojo Parlamento nariai turės sveiką žmogaus viziją. Vienoks yra žmogaus, Dievo kūrinio, pripažįstančio nekintamas moralines vertybes, pašaukto antgamtei, suvokimas; kitoks — trapaus ir aklo, suvaržyto ekonominių, socialinių jėgų, svetimų interesų ir praeinamybės, žmogaus suvokimas.

Prašome būsimuosius parlamentarus, išpažįstančius krikščionybę, savo politinėje ir teisinėje veikloje ieškoti įkvėpimo Evangelijoje, II Vatikano suvažiavimo nutarimuose, popiežių, ypač Jono Pauliaus II mokyme, duodančiame atsakymus į dabartinius pasaulio klausimus. Didelio dėmesio ir apmąstymo yra vertos enciklikos "Sollicitudo rei socialis" ir "Centessimus annus". Viešoji pasaulio nuomonė jas įvertino kaip išskirtinį indėlį į visuomenės problemų sprendimą.

Galimybė ieškoti įkvėpimų socialinėje Bažnyčios doktrinoje nėra rezervuota vien tik katalikams. Kviečiame visus geros valios žmones žinių semtis Kristaus Evangelijoje ir Bažnyčios mokyme.

Siekdami prisidėti prie galutinio Konstitucijos parengimo, norime priminti keletą būtinų krikščionybės mokymo elementų.

* Žmogus — Dievo kūrinys, siekiantis dvasinio tobulumo ir amžino gyvenimo;

* visų žmogaus teisių pagrindas — teisė į gyvenimą ir laisvę;

* religinė laisvė — visų kitų laisvių pamatas;

* visuomenines garantijas pripažinti ne įvairioms veikiančioms žmonių grupėms ar sektoms, neturinčioms pakankamo istorinio pagrindo ir visuomenės pritarimo, save neteisėtai vadinančioms "bažnyčia" ar "religija", o tradicinėms religijoms;

* šeima — dvasinės tautos būties pagrindas; gimdytojų teisė auklėti vaikus pagal savo įsitikinimus ir religiją, viešas ar privatus etikos pagrindų mokymas;

* gerbiant psichologines, kultūrines ir dvasines jaunimo aspiracijas, užkirsti kelią jiems manipuliuoti tiek ideologiniais, tiek ir komerciniais tikslais;

* kūrybingo darbo pagrindu siekti pusiausvyros tarp įvairių sudėtingų visuomeninių jėgų;pripažinti kiekvieno darbo žmogišką vertę;

* pagarba tautinėms mažumoms;

* krikščioniškos moralės ugdymas valstybės ir visuomenės gyvenime.

Pat Michalski, asistentė etniniams reikalams prie Illinois gubernatoriaus Jim Edgar, priima žymenį iš Pavergtų tautų komiteto pirmininko C. Okso.

KURIANT BROLIŠKĄ IR LAISVĄ LIETUVĄ

Lietuvos vyskupų ganytojinis laiškas, kurį klebonai perskaitė tikintiesiems rugsėjo antrąjį sekmadienį

Kuriant naują Lietuvą

Mes, Lietuvos vyskupai, džiaugiamės per šį trumpą laikotarpį padarytais darbais. Linkime, kad po rinkimų mūsų krašte įsitvirtintų broliškas sutarimas ir demokratiškumas. Įsipareigojame siekti ir meldžiame Dievą, idant po rinkimų Lietuvoje būtų sutelkta vaisinga veikla ir įveikta žlugdanti konfrontacija ir baimė, abejonės ir nepasitikėjimas.

Šiuo dokumentu kreipiamės į visas suinteresuotas Valstybės ir visuomenės instancijas formuoti socialinį stabilumą, būtiną normaliam tautos gyvenimui.

* Visiems pirmųjų nepriklausomybės metų **Parlamento ir Vyriausybės nariams** reiškiame savo nuoširdų pripažinimą už mūsų Tėvynės labui atliktą darbą. Gerai suprantame, kad, nepertvarkius pačių valstybės struktūrų ir administracijos, neįmanoma greičiau pasiekti didesnio ekonominio efekto. Visoms Rytų Europos šalims būdingi sunkumai, tad ir Lietuvai artimiausiu metu nebus lengva pasiekti tikro kultūrinio ir ekonominio suklestėjimo. Tad, siekdami šio tikslo, kurkime solidarią tautą. "Taika, — sakė Jonas Paulius II, — yra solidarumo vaisius" (plg. Sollicitudo rei socialis, 39).

Vardan tikėjimo, kurį daugelis išpažįstame, prašome visų jūsų didesnio sąmoningumo ir aiškumo tiek viešoje, tiek privačioje laikysenoje. Tautos reikalų tegul niekad neužgoš asmeniški interesai. Naujai Lietuvai reikalingos visų mūsų jėgos ir pasišventimas. Būkime verti ilgai lauktos istorinės valandos.

* Žurnalistus kviečiame ieškoti tiesos, taip reikalingos tautiniam savimonės atstatymui. II Vatikano suvažiavimas primena, kad "ypatinga moralinė pareiga, teisingai naudojant socialinio bendravimo priemones, saisto žurnalistus, ir kitus, kurie kokiu nors būdu prisideda prie informacijos parengimo ir perdavimo" (Inter mirifica, 1-11). Kiekvienas pilietis turi teisę į objektyvią ir teisingą, autentišką informaciją. Demokratinėje šalyje ideologinė ar politinė konfrontacija, kurioje jūs dalyvaujate, turi būti nuoširdi ir konstruktyvi, besiremianti kuriančia tiesos jėga, o ne griovimo principu.

* Keletą draugiškų žodžių norime tarti Lietuvos šviesuomenei. Jūsų atmintyje bene labiausiai įsirėžė istorinio lietuvių tautos kelio dramatiškumas. Yra žinoma, kiek inteligentija nukentėjo okupacijos metais. Sovietinis režimas mokslo ir meno veikėjus vertė tarnauti marksistinei ideologijai. Komunistinei diktatūrai buvo pavojingas jūsų kūrybinis mąstymas, ugdąs tautos savimonę ir laisvės aspiracijas. Šią tikros laisvės valandą būkite savimi, būkite laisvi nuo paralyžuojančios baimės, visą savo talentą ir jėgas skirkite dvasinės kultūros atgimimui, būkit atviri Dievui ir visai kūrinijai.

* Lietuvos jaunimui linkime aktyviai įsijungti į laisvos Lietuvos kūrimą, prisiimti atsakomybę, kad nepasikartotų ankstesnių dviejų kartų skaudus patyrimas. Nuo to priklauso ne vien jūsų, bet ir ateinančiųjų likimas. Rytoj jūs būsite mokytojais, gydytojais, sėsite grūdus, darbuositės. Tegul tai atneša mūsų Tėvynei tikrą klestėjimą. Ne vienas iš jūsų rytoj tapsite įsipareigojusiais Bažnyčios kunigais, vienuoliais ar apaštalavimu užsidegusiais pasauliečiais, skel-

(nukelta į 4 psl.)

IŠ KELIONĖS TIK ASILAS NEGRĮŽTA ARKLIU

III

Tautų Apaštalo Pauliaus pėdsakai Graikijoje

ANTANAS RUBŠYS
Manhattan College

65

Šalia jo, dešinėje ir kairėje, matosi Tesėjas ir Peirithoos — jaunasis ir grupė lapitų moterų ir vyrų, besigrumiančių su centaurais. Visi iš marmuro, bet atrodo, kad gyvi savo ritmiškais ir veržliais judesiais. Rodos, jauti lapitų ir centaurų priešiškas, marmuro akmenyje iškaltas pastangas, — pastangas pagrobti ir pastangas apginti, ko jie nori ir kas jiems brangu. Reljefas atrodo tarsi banga judėtų nuo Apolono į abu šonus ir iš šonų vėl grįžtų prie Apolono. Apolonas buvo graikų šviesos darnos ir muzikos dievas, Čia vaizduojama scena yra tikrai nuožmi, kontrastas tarp nekaltų mergaičių grožio ir centaurų luošumo užgožia žiūrovą.

Mitas yra žmonijos patirtis, išreikšta pasakojimu. Dzeuso šventovės frontonų skulptūra padeda žiūrovui įsiminti ir įsijausti ne tik į žmonijos patirtį, išreikštą pasakojimu, bet ir į save patį. Kontrastas tarp šių dviejų frontonų ryškus. Rytiniame frontone vyrauja kvapą atimanti tyla — tarsi ramybė prieš audrą: priešiškos jėgos pakilusios leistis į tragiškas lenktynes. Vakariniame frontone priešiškos jėgos jau grumiasi žūtbūtinėje kovoje. O visgi abu frontonai meniškai išreiškia tragiškąjį gyvenimo pradą. Tragedijos jėga viename ir kitame kelia nerimą, — ji skiriasi tik išraiška, parenkant skirtingą gyvenimo dramos momentą. Rytiniame frontone visa rodo į neišvengiamą lenktynių atomazgą — laimėjimą vienam, pralaimėjimą kitam. Vakariniame frontone iškilios didvyrių figūros šalia šviesos dievo užtikrina, kad pergalė prieš centaurus — žvėriškąjį pradą žmoguje, bus ilgainiui iškovota.

Olimpijos muziejaus įžymybės

— O kur yra Olimpijos Dzeusas? — teiraujuosi kavinėje besiilsiančią gidę.

— Ar tas, kurį sukūrė Fidijas?

— Taip! Dzeusas, kurį įprasta laikyti vienu iš Septynių pasaulio stebuklų.

Gidė mane nuveda į tolimą muziejaus salę, kur sėdi Fidijo sukurto Dzeuso reprodukcija. Tikrasis Fidijo Dzeusas dar vis lieka nesurastas. O gal jau sutrūnėjo!

Gidė man primena, kad jau artėja laikas grįžti į Amalijos viešbutį. Be to, ir muziejus netrukus turįs užsidaryti.

Dar spėju pasigėrėti Atėnos galva iš molio, sukurta V a. prieš Kristų. Stabteliu prie molinio Dzeuso, besinešančio pasivogtą gražuolį berniuką Ganymedes į Olimpo kalną. Molis yra šiltesnis už marmurą. Tai pernelyg drąsus ir savitas kūrinys, suteikiantis iškiliajam Olimpo dievui šiapusiškesnę išraišką, nenuskriaudžiant jo olimpinės didybės. Dzeusas kaire ranka laiko molinę lazdą, jo spalvinga palaidinė atvira prie krūtinės. Vietoje nestovi, kelia koją skubiam žingsniui. "Dievas tėvas" dešine ranka tvirtai laiko berniuką Ganymedes. O berniukas glėbyje laiko gaidį ir, atrodo, yra visiškai atsidavęs Dzeusui, skubiai jį nešančiam į Olimpo kalną. Tokio Dzeuso iš molio niekad nebuvau matęs. Beje, mitas apie Ganymedes sako, kad Dzeusas suteikė berniukui nemirtingumo dovaną...

Du marmuriniai kūriniai ilgėliau sustabdo. Tai Paionios Nikė — Pergalė ir Praxiteles dievas Hermes. Nikė yra skulptūra iš V a. prieš Kristų. Galva jau be veido. Nė rankų nebeturi. Kūnas nuostabiai grakštus. Nikė stovėjo ant aukšto pjedestalo šventajame lauke prie Dzeuso šventovės. Hermes yra Praxiteles šedevras iš IV a. prieš Kristų, rastas Heros šventovėje. Hermes stovi, kairė ranka laiko kūdikį Dionisą, o dešine, iškėlęs vynuoges, jį vilioja. Nuostabu, kad marmuras — akmuo menininko rankose gali kalbėti!

Naktis nūdienėje Olimpijoje

Viešbutis Amalia vienaukštis. Daug kuo primena JAV motelius. Kambariai erdvūs. Čia pat valgykla ir baras. Mudviejų kambarys turi duris ne tik į koridorių, bet ir į lauko pusę.

Diena buvo karšta. Vakare vėsu. Rūkas kyla nuo upių ir lyg skara uždengia netolimą šventąjį lauką. Viešbutyje turistai dalijasi dienos nuotykiais ir ūzo stiklu.

Pirmieji gaidžiai ankstyvi. Nors ryto žara dar nepasirodė, bet gaidžiai nesiliauja skelbti, kad ji jau pakeliui. Graikų gaidžiai gieda "tarptautine" kariečiu kalba. Čia jų neįprastai daug. Jie gana balsingi.

Auksinio Pitijos trikojo pjedestalas prie Apolono šventovės.
Nuotr. kun. prof. Antano Rubšio

Žarai pasirodžius, į ryto simfoniją įsijungia žvirbliai ir kregždės. Girdėti ir asilų skundas. Matyt, ūkininkai juos balnoja ir apkrauna dienos darbų reikmenimis.

Prie orakulo teatras ir stadionas

"Pažink save"! buvo graikų iššūkis. Šventoji Delfų vieta patraukia dėmesį trim pastatais: orakulu, teatru, stadionu. Bemaž šalia Apolono šventovės prasideda laiptai į teatrą. Gidė, matydama, kad jos "globotiniai" ieško vietos šešėlyje palei paminklo sieną ar medį, pataria palypėti tik lig teatro, o stadioną palikti nepavargusiems ir entuziastams.

Teatras, išlikęs iki mūsų laikų, yra iš II prieškristinio amžiaus. Smagu jame atsisėsti. Teatro apskritimas iškirstas kalno uoloje. Maždaug 5000 žiūrovų ateidavo į šią vietą savęs pažinti, dalyvaudami Eschilo, Sofoklio bei Euripido tragedijose ir dramose. Atsisėdus, norisi ilgiau pasėdėti, nes šio teatro vieta Parnaso kalno šlaite yra pernelyg nuostabi. Saulei tolstant į tolį vakaruose, dangus puošiasi mėlyne ir Korinto įlanka darosi ryškesnė.

Gidė mus palieka teatre. Tik primena, kad už pusvalandžio ji lauks mūsų prie išėjimo vartų.

(Bus daugiau)

DIENOS UŽ POLIARINIO RATO

ALGIRDAS ČARNECKIS — 4

Atsikėliam. Braukdamas prilipusį prie skarmalų sniegą ir iš po nosies nulaužęs du juodus stalaktitus, jis mane gana netikėtai paklausė: "Gerai, Algi, sakykim, per stebuklą, pasiekiame uostą, o prieš mus spygliuota tvora su bokšteliais, su užrašais "stok" su "draudžiama zona, sušaudom be perspėjimo". Kas tada? Ką mes tada darysime"?

"Neabejoju, Vitai, kad tai realu, uostai šioje valstybėje tai ne Neapoliai ir ne Marseliai. Nebijok, Vitai, nėra tokių tvirtovių, kurių bolševikai nenugalėtų, o mes labai supanašėję į juos, būtinai ir šitą nugalėsime. Aš turiu "spravkę", ir ji manau mus išgelbės".

Po to dar kalbėjomės apie uostus, prisiminėm kai Neapolyje spoksodavom į laivus, į atvežtas iš viso pasaulio prekes, į iškraunamus didžiulėm kekėm bananus... bet čia Vitas sušuko: "Nekalbėk dėl Dievo meilės apie juos, jie sukelia nežmoniškus skausmus skrandyje. Taip, nors ir pragyvenom tik aštuoniolika metų ant šio svietelio, bet kiek jau teko visko matyti, pergyventi ir kiek dar teks ateityje ir ypač šioje labai miglotoje situacijoje"!?

O toliau, tik viena susirūpinusi saulė iš viršaus stebėjo du juodus kabliukus, lėtai ir tyliai žingsniuojančius per tą gigantišką baltą platformą. Eidamas pirmas gerai girdžiu Vito žingsnius. Tai tik Arktikai būdingas sniego traškesys.

Praeita apie septyni kilometrai. Šiaurėje labai sunku suvokti laiką, negalvojame apie jį, nes gegužės mėnesį nakties nebūna. Saulė, kaip aureolė virš slaviškų šventųjų galvų, auksu aplink pakaušį išdidžiai sukasi kiaurą parą. O gal ne visą, bent valandėlei pritūpia horizonte tundroje. Liūdnos procesijos priešakyje, stengiuosi parinkti patį tiesiausią kelią.

Nusistatau tris taškus, išsidėsčiusius vienoje linijoje. Prieinu prie antro, po to vėl akimis pradedu ieškoti sekančių taškų ir taip toliau. Tie taškai tai ledo stambesni gabaliukai, tai sniego nelygumai, tai...,Viešpatie, kas tai?! Kliedžiu?! "Vitai, — sušunku, — žiūrėk, kažkas juoduoja priešakyje, ar matai"!? "Matau, Algi, matau, gerai matau, lyg pailgas, kažkoks daiktas".

Trijų šimtų metrų atstume niekaip negalime suprasti, kas ten galėtų būti. "Algi, tai pamestas maišas su duona! Garbės žodis"! "Palauk, Vitai, su savo "garbės", jei kažkas pamesta, tai greičiausia bus pamestas maišas su žuvim, skirtas šunims šerti".

Pasitaiko, kad kajurai iš Tiksi, truputį per daug "paėmę", juos užmiršta prie nartos pririšti. Tos vizijos įkvėpti bandome pagreitinti žingsnius, bet kojos mūsų, deja, niekaip nenori paklusti. Augančioje euforijoje, juodo maišo ataka pradėjo įgauti iki šiolei gyvenime nepatirtą jausmų griūtį.. Kas ten?! Viešpatie, kas ten?! Priartėjame arčiau...

"Juda,rupūžė", — sušunka Vitas. "Dėl Dievo meilės be piktų žodžių, Vitai, ir aš matau, kad juda... tai aiškiai ...ruonis"! "Taip — tai ruonis", — patvirtino Vitas, truputi įžeistas padarytos jam pastabos.

Stipriai plakančios mūsų širdys, padavusios smegenims daugiau kraujo ir deguonies, mus bematant išblaivė.

Tie mieli ir gražūs gyvūnai pavasarį kaip tik tokiu metu išlenda iš savo ekečių, pasisotina šviežiu oru ir kiek pasivartę saulėje, neria atgal i savo šaltą ir tamsią karalystę.

Dabar pasidarė viskas aišku. Priartėsim arčiau prie jo ir, išeikvoję paskutinius fizinius ir dvasinius likučius, pamatysime jo kūną gracingai išnykstantį iš mūsų vaizduotės. Kaip po tokios ekstremaliai priešingų jausmų kolizijos tęsti savo sunkią kelionę?!

Bet mes artėjam prie jo... Artėjam, lieka apie penkiasdešimt gerų žingsnių, kai staigiai tyliai sakau: "Vitai, žiūrėk jo eketė dešinėje nuo mūsų, Vitai! Dieve, jis nuo jos nuotolęs gerus dvidešimt žingsnių! Spėsim Vytai, žūt būt turime spėti užkirsti jam kelią. Reikia tik bėgti bėgti kaip nors greičiau! Ach kojos, kojos, gelbėkite mus, maldaujam. Aš, Vitai link eketės, griūsiu ant jos ir savo kūnu ją uždengęs, neleisiu jam pasprukti, o tu dėl Dievo meilės greičiau greičiau prie jo ir prilaikyk kaip nors, būk atsargus. Išsiskiriame. Aš ir mano kelias, konvulsingame raumenų bėgime tirpstame, taip tirpstame ir, Dieve padėk, šeši, penki, trys žingsniai ir... kryžium krentu ant eketės! Kelias sekundes guliu nieko nebesuvokdamas. Atsipeikiu baimės ir pergalės maišatyje. Į Vito pusę bijau pažiūrėt, o gal ten kita eketė ir...titaniškos pastangos, viltys niekais!?

Ne, likime, dabar negali būti žiauresnis! Tu iš mūsų atėmei viską, tėvynę, laisvę, atėmei tėvą ir lageriuose jį nukankinai. Savo dosnumui pasirinkai 40-ųjų metų dirvą, ten mėgaudamasis — sėjai melą, baimę, neapykantą, terorą ir taikius tėvynės laukus laistai pavergtos mano tautos krauju! Mačiau ir važiavau tavo prakeiktais "Pulmanais" Kaunas-Siberija traukiniais!

Taip, "mielas" likime užkrovei ant mūsų lietuvių visus malonumus civilizuotos ir kultūringos, nedėsiu kabučių, bet, atsiprašant valstybės! Dabar išmušė valanda, laukiu atpildo, taip,atpildo!

Ir staiga mėlyną dangaus skliautą, tylias sniego platybes sudrebina ir užlieja pratrūkęs neapsakomo džiaugsmo šauksmas. Taip, tik per tokį šauksmą, riksmą ir skausmą, tolimojoje arktikoje ant balto sniego ir melsvo ledo turėjo gimti ir...gimė stebuklas!!!

Šoku prie Vito ir ruonio grumtynių. Poledinės karalystės gražuolis per vėlai suprato savo mirtiną klaidą ir savo bejėgiškume ant ledo iš paskutiniųjų gynėsi.

(Bus daugiau)

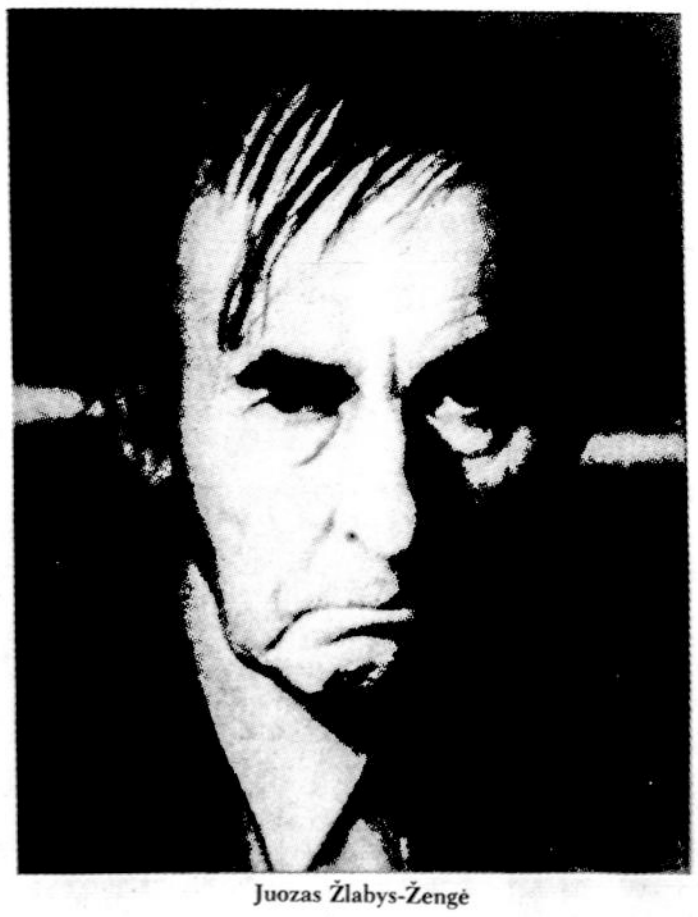

Juozas Žlabys-Žengė

Paminklas, pastatytas ant rašytojo Vinco Krėvės kapo Philadelphijos kapinėse. Suprojektavo arhitektas Jonas Mulokas, įvykdė skulptorius Petras Vaškys. Paminklas pastatytas 1958 m. lietuvių studentų, profesorių ir tautiečių aukomis. Prie paminklo stovi rašytojo dukra Aldona Krėvaitė-Mošinskienė. Nuotr. P. Vaškio

MIRĖ RAŠYTOJAS JUOZAS ŽLABYS

Regis, taip neseniai, dar šį pavasarį, buvo proga po beveik 50 metų Kaune aplankyti seniausią Lietuvos rašytoją Juozą Žlabį-Žengę (gimęs 1899 m.), o dabar atėjo žinia, kad paskutinis Lietuvoje keturvėjininkas mirė rugsėjo 9 d. Jis buvo pašarvotas Kaune karininkų ramovėje ir išvežtas laidoti į Žagarę.

Lietuvos rašytojų sąjungos Kauno skyrius savo nekrologe spaudai rašo, kad Juozas Žlabys-Žengė 1919 m. savanoriu įstojo į raitelių pulką Kaune. Baigęs Karo mokyklą ir Aukštųjų karininkų kursus, tarnavo Geležinio vilko ir husarų pulkuose. Studijavo Vytauto Didžiojo universitete Kaune, įsitraukė į avangardistinį Keturių vėjų sąjūdį, kuris, "jungdamas futurizmo ir ekspresionizmo estetinius principus, drąsiai ardė užtvaras, skiriančias lietuvių literatūrą nuo pasaulinių procesų. Jaunas poetas ir karininkas atkreipė skaitytojų dėmesį eilėraščių dinamiškumu, pastangomis konstruoti netikėtus žodžių ir vaizdų junginius, ištobulintu garsiaraščiu. Nemažai jo kūrinių pateko į antologijas, buvo verčiami į kitas kalbas".

Rašytojo kūrybinį palikimą sudaro "nervuota poema" Anykščių šilelis (1930), apsakymų rinkinys Gyvenimo novelės (1940) ir poezijos rinktinė Pavasarių gramatikos (1992), "į kurią įtraukęs kelių dešimtmečių savo poeziją Žlabys-Žengė patvirtino, kad per ilgą socialinių, politinių ir kūrybinių poeziją permainų laikotarpį kūrėjas gali išlikti ištikimas svarbiausioms pilietinėms, etinėms ir estetinėms vertybėms".

1945 m. rašytojas sovietinio saugumo buvo suimtas ir išvežtas į Vorkutą. Nuteistas 10 metų lagerio ir 5 metus tremties. Grįžo į tėvynę tik 1958 m. Daugelį metų poetui buvo užkirstas kelias dalyvauti visuomeniniame ir literatūriniame gyvenime. Sunkiausiais negandų metais savo širdyje išnešiojęs Lietuvos nepriklausomybės idėją, jis karštai sveikino Atgimimą. Rašytojas spausdina ne vien tik eilėraščius, bet ir straipsnius apie Lietuvos istoriją, kultūrą ir meną. Iki paskutinių gyvenimo dienų rašomi atsimínimai ir visas kitas jo kūrybinis palikimas išliks mūsų literatūros istorijoje.

Poetas prieškario metais priklausė Lietuvių rašytojų draugijai ir Lietuvos žurnalistų sąjungai. 1990 m. Juozas Žlabys-Žengė buvo atstatytas į Lietuvos rašytojų sąjungą. Neseniai jam suteiktas Lietuvos kariuomenės dimisijos pulkininko leitenanto laipsnis.

Lietuvos rašytojų sąjungos Kauno skyrius savo nekrologą baigia tokiu sakiniu: "Jau legenda tapusį mūsų literatūros kūrėją priglaus Raktuvės kalnelis Žagarėje, kur ilsisi jo artimieji. Tegul susijungia mūsų atmintyje ta sakmių apipinta aukštuma, tvirta poeto asmenybė ir nerami jo poezijos dvasia".

Šia proga dera prisiminti vokiečių rašytojo Hermann Hesse žodžius, skirtus atsisveikinant su prancūzų Andre Gide per Paryžiaus radiją 1951 m. Beje, jie abu pagret gavo Nobelio literatūros premiją: Hesse 1946 m. ir Gidė 1947 m.

Pasak Hesse, kai pavyzdingas kolega, žodžio meistras po ilgo gyvenimo ir daugelio vertingų veikalų mus palieka, nėra pagrindo liūdėti. Mirtingasis nuėjo, bet nemirtingumas liko. Bičiulis, kuris neseniai dar buvo pasiekiamas, kuris šiandien ar rytoj gal būtų parašęs laišką, pasitraukė ir neatsako, bet jis nieku būdu nenugrimzdo į nieką, jis ir toliau liko bendruomenėje.

Panašiai ir su Juozu Žlabiu-Ženge lietuviškoje aplinkoje. Jis lieka mūsų literatūroje. Aišku, gavus žinią apie jo mirtį, diena buvo ne tokia šviesi, dabartis atrodė šaltesnė, vargingesnė, bet vis dėlto liko Žlabio-Žengės kūrybinis palikimas, kuris atitolina liūdesį.

K. Čerkeliūnas

VINCO KRĖVĖS PALAIKAI PERKELIAMI Į LIETUVĄ

Šiemet spalio 19 d. sueina 110 metų, kai gimė žymusis lietuvių tautos rašytojas, Dzūkijos dainius Vincas Krėvė-Mickevičius. Šios sukakties proga jo palaikai iš Philadelphijos kapinių perkeliami į Lietuvą ir bus palaidoti gimtajame Subartonių kaime, prie Merkinės.

Vincas Krėvė mirė 1954 m. liepos 7 d. Philadelphijoje. Ten ir buvo palaidotas. Antkapinį paminklą suprojektavo architektas Jonas Mulokas. Tame pačiame kape buvo palaidota ir jo žmona Marija Ona, mirusi 1966 m. birželio 30 d.

Jau anksčiau rūpintasi rašytojo palaikų perkėlimu į Lietuvą. Reikalai pajudėjo teigiama linkme, kai Lietuvoje apsilankė rašytojo dukra Aldona Krėvaitė-Mošinskienė. Iniciatyvos ėmėsi prof. Albertas Zalatorius, kuris Pedagoginiame institute Vilniuje dėsto lietuvių literatūrą. Jis rugsėjo 15 d. atvyko į Ameriką ir grįždamas spalio 15 d. išsiveš Vinco Krėvės ir jo žmonos pelenus, kurie bus palaidoti Subartonyse.

Philadelphijos Lietuvių Bendruomenės apylinkės valdyba ir buvę Krėvės artimieji bei bičiuliai rengia atsisveikinimą ir išlydėjimą. Jie bus spalio 10 d., šeštadienį, 10 val. Šv. Andriejaus lietuvių parapijos bažnyčioje. Mišias aukos ir pamokslą pasakys poetas Tėv. Leonardas Andriekus, OFM. Lietuvių rašytojų vardu atsisveikinimo žodį tars Lietuvių Rašytojų Draugijos pirmininkas Paulius Jurkus. Po pamaldų klebonijoje bus priėmimas.

-o-

Vincas Krėvė-Mickevičius gimė 1882 m. spalio 19 d. Profesoriavo Kauno ir Vilniaus universitetuose. Į lietuvių literatūrą atėjo 1909 m. su "Gilšės" stilizuotu liaudies padavimu. Metai iš metų vis kūrė, rašė apysakas, dramas, epochinius romanus.

Amerikoje 1963 m. baigta leisti V. Krėvės raštų 6 tomai. Suredagavo prof. V. Maciūnas.

Sovietinės okupacijos pradžioje 1940 m. birželio 17 d., draugų prikalbintas, Krėvė buvo įėjęs į vadinamą liaudies vyriausybę, buvo užsienio reikalų ministru ir ministru pirmininku. Stengėsi visokiais būdais išgelbėti Lietuvą, bet Molotovas jam aiškiai pasakė, kad anksčiau jau buvo nutarta — Lietuva įjungta į Sovietų Sąjungą. Pasipriešinti jam nepavyko, Krėvė įteikė atsistatydinimą, bet jo nepriėmė, jam buvo duotos atostogos, kurių metu buvo išrinktas liaudies seimas, ir taip Lietuva buvo inkorporuota į Sovietų Sąjungą. Liaudies vyriausybė buvo pakeista komisarų taryba.

Krėvė iš Lietuvos pasitraukė 1944 m. vasarą, į Ameriką atvyko 1947 m. Philadelphijos universitete dėstė rusų ir lenkų kalbas ir literatūrą. Į pensiją išėjo 1953 m.

Plačiai aprašė savo politinę veiklą, demaskuodamas sovietinius planus. Tų raštų dalis išversta į anglų kalbą ir plačiai paskleista. Kalbėjo jis ir per Amerikos balsą. Viena tokių kalbų buvo išspausdinta "Darbininke" 1952 spalio 29 d. New Yorke LB Queens apylinkė surengė ir jo gimimo šimto metų sukakties minėjimą. (p.j.)

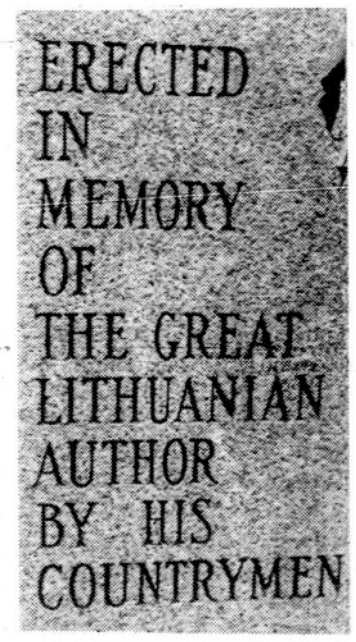

Paminklo dešiniame šone iškaltas įrašas, kad jį savo aukomis pastatė tautiečiai, pagerbdami didįjį lietuvių rašytoją. Nuotr. P. Vaškio

Kuriant brolišką ir laisvą Lietuvą

(atkelta iš 3 psl.)

biančiais Gerąją Išganytojo Naujieną. Atidarykite duris Kristui. Jis yra "kelias, tiesa ir gyvenimas" (Jon 14,6). Ir dar — ruoškitės susitikimui ir dialogui su popiežiumi, kuriam būtumėte pasiruošę tinkamai atsakyti "apie jumyse gyvenančią viltį" (I Pt 3,15). Nesiduokite suvedžiojami klastingų balsų. Daug yra bandančių manipuliuoti jūsų teisėta viltimi, jūsų nuoširdumu. Venkite netikro ir praeinančio "rojaus", nepasiduokite narkomanų pinklėms. Visi drauge spręskime mūsų krašto problemas. Istorija — gyvenimo mokytoja, todėl, ją prisimindami, mąstykite apie ateitį.

* Baigiamasis mūsų žodis jums, mūsų mylimojo krašto tikintieji, vyrai ir moterys. Atsiminkite, kad jūs esate nepriklausomos valstybės piliečiai, kad ir Parlamentas, ir Vyriausybė veikia jūsų valia. Jūsų išmintis ir tikėjimo kupina širdis — tai kiekvieno Lietuvai naudingo sprendimo pagrindas. Linkime įsisavinti krikščioniškas žmogaus kilnumo sąvokas, jas puoselėti visose veiklos sferose. Kviečiami aktyviau dalyvauti Bažnyčios bendruomeniniame gyvenime. Bažnyčia — ne vien kunigai ir vienuoliai. Visi kartu esame Bažnyčia. Vatikano II suvažiavimas kviečia kiekvieną krikščionį ir krikščionę ugdyti savyje asmeninį šventumą, gyventi evangelinėmis vertybėmis. Po daugelio prievartinės politinės apatijos metų teima **valstybės ir tautos likimo valdžias į savo rankas tie, kurie remiasi krikščioniška tikėjimu ir veikia įkvėpti Dievo bei artimo meilės.**

Kitais metais į Lietuvą planuoja atvykti popiežius Jonas Paulius II, kuris visam pasauliui skelbia naują evangelizaciją. Jos tikslas — sugrąžinti pagarbą kiekvienam žmogui, Evangelijos dvasioje formuoti meilės civilizaciją, visus telkti į vieną Dievo vaikų šeimą. Savo kūrybingu darbu Tautos ir Bažnyčios atstatyme ruoškimės šiam susitikimui.

LIETUVOS KARDINOLAS, ARKIVYSKUPAS IR VYSKUPAI

BLOGIO IMPERIJA NYKSTA, BET DAR NĖRA IŠNYKUSI

(atkelta iš 1 psl.)

ir stengiantis išvengti politinių pinklių, gali būti naudingas kitiems, įskaitant ir šią organizaciją.

Nauja "šaltojo karo" politika

Lietuva, Latvija ir Estija turi vieną didelį kaimyną, kurio visuomenės ir valdžios sanklodoje varžosi ir grumiasi kelios politinės jėgos: demokratinė, mažiau demokratinė ir labai mažai demokratinė. Ta kaimyno spauda, kuri paveldėjo iš senos imperijos charakteringą seną mąstymą, o gal ir daugiau ką, pastaruoju metu kultyvuoja aršų **antibaltizmą,** tikrą naujo "šaltojo karo" politiką, kuris daro įtakos ir oficialių asmenų pareiškimams.

Štai šios koncepcijos ir pareiškimai, einantys iš Rusijos parlamento ir Užsienio Reikalų Ministerijos konservatyvių sluoksnių, kelia mažesnių kaimynų rūpestį.

Užsienio šalys yra skirstomos į dvi rūšis: artimasis užsienis ir tolimasis užsienis. Panašiai lietuvių kompozitoriaus Broniaus Kutavičiaus kūrinyje keturi partitūros instrumentai žymimi: artimas smuikas, tolimas smuikas, artimas fortepijonas, tolimas fortepijonas.

Artimas smuikas yra tas, kurį klausytojas iš pirmos eilės gali pasiekti ranka ir todėl jaučia norą jį griebti kaip "savo gyvybinį interesą". Pasaulio muzikos darna tuo atveju mažiau rūpi. Rusijos parlamento užsienio reikalų komisijoje 1992.06.30. parengtas rekomendacinis dokumentas vyriausybei išdėsto kaip tik tokį požiūrį.

Koncepcija ne nauja, žinoma nuo Ivano Žiauariojo laikų. Ją naudodavo ir kitos valstybės, tik ne taip sėkmingai. "Artimasis užsienis" yra traktuojamas kaip "ypatingų" arba "specialių" interesų zona; sutarus dėl tokios koncepcijos ir esant reikalui, pasirašomas koks nors Molotovo-Ribentropo paktas, panaudojama karinė jėga, ir specialios rūšies užsienis tampa nebe užsieniu.

Tada jau tolimesnis užsienis tampa nauju "artimuoju užsieniu", todėl ir ypatingų interesų zona; teritorinė ekspansija tęsiasi ir tęstųsi, jeigu pakaktų jėgų, kol apskritai nebeliktų jokio užsienio...

Atvirkščias procesas

Tiems, kurie suvokia tokį teritorinio augimo procesą kaip natūralų, atvirkščias procesas yra labai skausmingas. Todėl stengiamasi jį stabdyti, neišvesti kariuomenės iš kaimynų teritorijos; todėl ieškoma, ką ta kariuomenė galėtų ginti, kad būtų pretekstas jos neišvesti. Tie politikai, kaip prezidentas Jelcinas, kurie mąsto demokratiškai ir turi platesnį akiratį, kurie nori išvesti kariuomenę ir sureguliuoti santykius, — tie žmonės apšaukiami išdavikais, neginančiais nacionalinių, tai yra, imperinių didelės šalies interesų.

"Jūsų interesai yra mūsų interesai", o "jūsų teisės yra mūsų teisės", — sakoma tautiečiams užsienyje, ypač tiems, kurie mano, kad jų geriausias interesas ir teisė yra buvusios imperijos tvarkos ir santykių restauracija.

Lietuvos pozicija

Aš manau kitaip, o pavyzdžiui — kad Estijos rusų geriausias interesas ir natūrali teisė yra išmokti truputėlį estiškai ir po kelių mėnesių tapti Estijos piliečiais pagal tą patį įstatymą, dėl kurio tiek triukšmaujama.

Iš Estijoje gyvenančių lietuvių mes negirdėjome protestų, ir Lietuva neplanuoja prieš Estiją jokių sankcijų. Mes nestabdysim sutarčių ir nesikreipsime dėl sankcijų prieš Estiją į Jungtines Tautas. Aš negirdėjau, kad to reikalautų Izraelis ir Ukraina, nors Rusijos užsienio reikalų ministras čia rūpinosi visomis Estijoje gyvenančiomis tautomis.

Mes nesutinkame su Rusijos "Diplomatiniame žinyne" pareikšta nuomone, kad referendumas ar šiaip koks balsavimas vienoje valstybėje gali būti traktuojamas kaip "jėgos taikymo aktas" kitai valstybei su tos kitos valstybės tariama "teise" imtis "atsakomųjų" priemonių ir dar nebūtinai simetriško pobūdžio"! Kam? — ogi tam, kad blogieji baltijiečiai "realiai nukentėtų".

Šio pobūdžio diplomatija tikisi, kad (cituoju) "Rusijos nepasmerks bent jau tos šalys, kurių lėktuvai tą akimirką lėks, pavyzdžiui, Libijos arba Irako kryptimi".

Pax Ruthenia

Pasakyta 1992 m. rugpjūčio mėnesį, o skamba kaip 1991 m. sausį.

Kai mes girdime skelbiant net iš šitos tribūnos, jog jėgą reikia vartoti apginti žmogaus teisėms, tuoj galvojame, kas yra tas gynėjas policininkas, atėjęs, tarkim, į Moldovą iš Rusijos arba į Bosniją iš Serbijos. Ir Dubrovnike, ir Sarajeve jis gynė savo mažumos teises labai savotiškais būdais. Visa tai man primena seną ir niūrų, dar Stalino laikų, disidentišką pajuokavimą:

ar bus trečias pasaulinis karas? — su atsakymu:

nebus, bet bus tokia kova už taiką, kad neliks akmens ant akmens.

Štai kodėl mes nenorėtumėme matyti, kaip Rusijos taikos palaikymo pajėgos virsta pajėgomis, "artimajame užsienyje" primetančiomis "Rusijos taiką" — Pax Ruthena. Ir norėtume, kad kas nors prisimintų šimtų tūkstančių ištremtųjų iš Baltijos šalių žmogaus teises gauti kompensaciją, ir kad kas nors, gal būt Jungtinės Tautos, padėtų iškelti iš Baltijos dugno mūsų pakrantėse SSRS kariuomenės paskandintus Antrojo pasaulinio karo nuodus. Teisė bet kam gyventi prie Baltijos šiandien yra pavojuje.

Mes norėtume matyti, kaip pasaulio bendrija padeda visoms iš raudonojo maro gyventi kylančioms tautoms, kaip pasaulio bendrija padeda Rusijai ir ekonomiškai, ir demokratijos bei teisingumo ieškojimuose.

Vėl klausimas Rusijai

Visiems turėtų rūpėti, kad komunizmo mumijos ranka iš marmuro kapo nenutemptų su savimi į prajarą didžiosios šalies ir talentingos tautos, o galbūt ir žmonijos. Mes priešinamės tam, primindami kitas vertybes, ne iš vaiduoklių pasaulio.

Lietuva ir kitos Baltijos valstybės vėl yra klausimas Rusijai, ir pasaulio bendrija matys atsakymą. Galbūt, ekonominis spaudimas ir nepaskelbtos blokados priemonės nėra mums tiesioginė bausmė už imperijos išardymą arba politinė pagalba kairiajai opozicijai. Gal tai pačios Rusijos sunkumai, nors turbūt ne vien ekonominiai. Ir mes jų turime, visokių, todėl gerai pažįstame. Mums teikia vilties neseniai pasirašytos dviejų valstybių sutartys dėl Rusijos kariuomenės išvedimo iš Lietuvos, kurias sveikino demokratinis pasaulis ir daugybė geros valios žmonių.

Jungtinės Tautos, aš neabejoju, siūlys, kad panašias sutartis pasirašytų ir Latvija su Rusija, ir Rusija su Estija. Ir kariuomenės išvedimo procesas turi būti rūpestingai stebimas, kad keturios valstybės kuo greičiau normalizuotų santykius visų regiono tautų saugumo, gerovės ir draugystės sąlygomis.

Aš dėkoju Jums, Pone Pirmininke, už galimybę išreikšti šią viltį.

Dėl struktūrinių pakeitimų

Baigdamas aš norėčiau pasakyti keletą minčių dėl čia svarstomų Jungtinių Tautų Organizacijos struktūrinių atnaujinimų. Jos irgi susijusios su mūsų patirtimi.

Kai didžioji valstybė spaudžia ir kaltina mažą kaimyną, jis turi rasti čia paramos: Jungtinėse Tautose, kurios yra įsipareigojusios ginti mažuosius. Ir čia galėtų būti padaryti struktūriniai atstovavimo pakeitimai, jeigu Jungtinėse Tautose atsirastų Mažoji Europa — mažųjų Europos valstybių grupė su savu specifiniu tarptautinių problemų matymu ir panašiomis identiteto išsaugojimo problemomis. Galbūt ši Mažoji Europa inicijuotų ir visų pasaulio žemynų mažų valstybių solidarumo judėjimą.

Saugumo Tarybą galėtų papildyti trys nauji nuolatiniai nariai — Japonija, Vokietija, Indija, ir veto teisę nuo tos dienos turėtų ne bet kuris, o mažiausia du nuolatiniai Saugumo Tarybos nariai, pareiškiantys bendrą veto būtinai kartu.

Aš prašau priimti šias mintis į bendrą čia svarstomų idėjų banką ir dėkoju visiems delegatams už Jūsų malonų dėmesį.

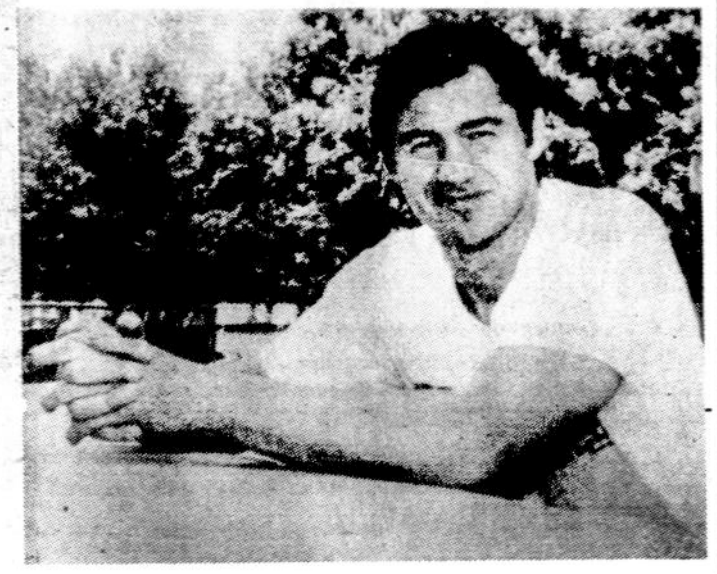

Romas Ubartas, disko metikas, Barcelonoje įvykusiose olimpinėse žaidynėse Lietuvai laimėjęs **aukso medalį.** Nuotr. Eugenijaus Onaičio

DAR SYKĮ ŽVELGIANT Į BARCELONĄ

Daugumas apie Lietuvos sportininkų pasirodymus jau, be abejo, yra skaitę amerikiečių spaudoje, tad nereikia apie tai kartoti. Čia norėtųsi išskirtinai atkreipti dėmesį į Lietuvos krepšinio rinktinę, kuri iškovojo bronzos medalius. Tai pats svarbiausias laimėjimas šiose žaidynėse, nes vien tik patekti į jas (atrankiniame turnyre laimint 11 rungtynių iš eilės) buvo jau fantastinis pasiekimas.

Lietuvos krepšininkai net galėjo laimėti sidabro medalius, jeigu nebūtų jų lydėjusi nesėkmė žaidžiant su buv. Sov. Sąjungos komanda (ir, aišku, pusfinalyje įveikus kroatus). Tačiau likimas lėmė kitaip, ir pusfinalyje mūsiškiai turėjo kovoti prieš nenugalimą JAV profesionalų rinktinę. Šiose rungtynėse pasirodyta gana blankiai, nes buvo tausotos jėgos rungtynėms dėl bronzos medalių su buv. Sov. Sąjungos krepšininkais. Jos, kaip žinome, buvo laimėtos, ir Lietuvos krepšinių rankose sublizgėjo bronza.

Nepaisant, kad krepšinis yra komandinis žaidimas, tačiau iš visos tos komandos reikia išskirti du žaidėjus: Šarūną Marčiulionį ir Arvydą Sabonį, be kurių Lietuva, tikriausiai, nė į Barceloną nebūtų patekusi.

Ypatingai čia reikia pažymėti Marčiulionį, kuris ne tik kad buvo geriausias žaidėjas aikštėje, bet jo dėka buvo sukomplektuota pati rinktinė, sukaupta nemaža lėšų.

Be jo, galima sakyti, bronzos medalių nebūtų buvę. (Beje, jį šį rudenį vėl matysime Amerikos profesionalų tarpe ir, jam žaidžiant įvairiuose šio krašto miestuose, bandykime jį sutikti ir asmeniškai jam už tai padėkoti.)

Taip pat brangus yra disko metiko Romo Ubarto aukso medalis, kurio dėka Lietuvos himnas nuskambėjo medalių įteikimo ceremonijose. Tai iš tiesų, buvo jaudinantis momentas, pirmas olimpinių žaidynių istorijoje (reikia manyti, ne paskutinis). Šie buvo vieninteliai lietuvių laimėti medaliai. Galima sakyti, kad tai per mažai, tačiau iš kitos pusės žvelgiant, beveik du trečdaliai žaidimuose dalyvavusių valstybių atstovų visai jokių medalių nesugriebė.

Norisi prisiminti ir kitus Lietuvos 47 asmenų rinktinės sudėtyje dalyvavusius sportininkus bei jų užimtas vietas. Nijolė Medvedeva užėmė 4-tą vietą šuoliuose į tolį (jos pasiekimas vėliau buvo anuliuotas dėl neleistinų stimuliantų vartojimo). Artūras Vieta buvo 9-tas (du kartus) baidarių ir kanojų irklavime 500 m ir 1000 m distancijose. Gerai pasirodė boksininkai Vitalijus Karpačiauskas ir Gitas Juškevičius, laimėję du susitikimus ir užėmę 5-8 vietas. Leonidas Maleckis laimėjo vienerias rungtynes, tik Vidas Markevičius iškrito iš pirmojo bandymo.

Remigija Nazarovienė septinkovėje buvo 14-ta, o Teresė Nekrošaitė ieties metime — 18-ta, Viktoras Meškauskas 20 km ėjime užėmė 26-ją vietą. Vaclovas Kidykas disko metime — 15-tą, Benjaminas Viluckis kūjo metime 21-mą. Tokią pat vietą gavo ir Nelė Savickytė šuoliuose į aukštį.

Dviratininkai Saulius Šarkauskas, Rita Razmaitė, Aiga Zagorska, Daiva Čepelienė ir Laima Zilporytė užėmė nuo 14-tos iki 23-sios vietos.

Iš likusiųjų geriau pasirodė irkluotojai Juozas Bagdonas, Einius Petkus ir Valdemaras Močiulskis, sugriebę 9-sias vietas.

Be šiu. komandoje dar buvo: V. Burva, R. Šukevičius, V. Balčiūnas, R. Šiugždinis, V. Lastauskaitė, V. Bernotaitė, R. Popleskaja, Z. Gudauskis, R. Bukys, R. Mažuolis (beje, jo rezultatai irgi neblogi: 50 ir 100 m plaukime laisvu stiliumi užėmė dvi 10-sias vietas), N. Beiga, G. Staškevičius, V. Močialovas, T. Narkus.

Edvardas Šulaitis

— **UNESCO centre Paryžiuje** pradedamos rengti parodos, skirtos 20 metų sukačiai nuo kultūrinio paveldo apsaugos konvencijos pasirašymo. Rugsėjo 21 d. atidarytas šios parodos rėmuose Vatikano stendas. Demonstruojama vaizdinė medžiaga apie jo globoje esančias Romos didžiąsias bazilikas, pašto ženklų serijos, išleistos Vatikano meno vertybių įrašymo į UNESCO kultūrinio paveldo sąrašą proga, atskirame stende pavaizduota Vatikano Siksto Koplyčios restauracijos eiga. Paryžiaus parodoje bus taip pat demonstruojamos kai kurių svarbių Vatikano Bibliotekoje ir slaptajame archyve laikomų dokumentų faksimilės. Pavyzdžiui, lankytojai parodoje galės pamatyti kopiją Anglijos karaliaus Henriko VIII-ojo prašymo panaikinti jo santuoką.

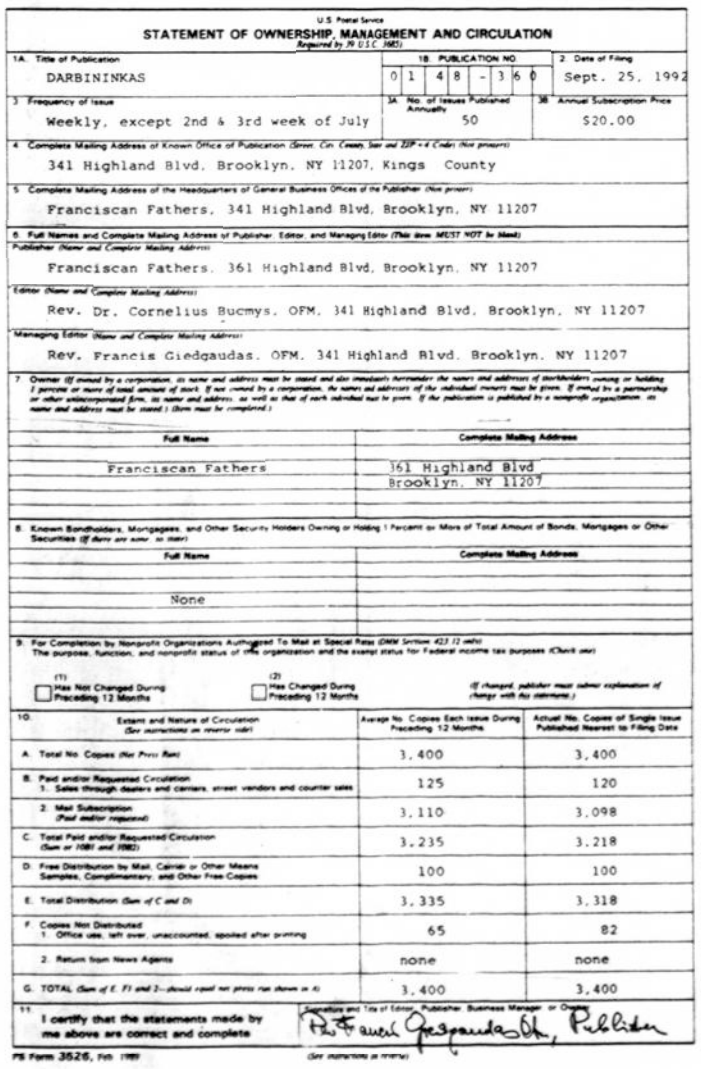

U.S. Postal Service
STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT AND CIRCULATION
(Required by 39 U.S.C. 3685)

1A. Title of Publication	1B. PUBLICATION NO.	2. Date of Filing
DARBININKAS	0 1 4 8 - 3 6 0	Sept. 25, 1992
3. Frequency of Issue	3A. No. of Issues Published Annually	3B. Annual Subscription Price
Weekly, except 2nd & 3rd week of July	50	$20.00

4. Complete Mailing Address of Known Office of Publication (Street, City, County, State and ZIP+4 Code) (Not printers)
341 Highland Blvd, Brooklyn, NY 11207, Kings County

5. Complete Mailing Address of the Headquarters of General Business Offices of the Publisher (Not printer)
Franciscan Fathers, 341 Highland Blvd, Brooklyn, NY 11207

6. Full Names and Complete Mailing Address of Publisher, Editor, and Managing Editor (This item MUST NOT be blank)
Publisher (Name and Complete Mailing Address)
Franciscan Fathers, 361 Highland Blvd, Brooklyn, NY 11207
Editor (Name and Complete Mailing Address)
Rev. Dr. Cornelius Bucmys, OFM, 341 Highland Blvd, Brooklyn, NY 11207
Managing Editor (Name and Complete Mailing Address)
Rev. Francis Giedgaudas, OFM, 341 Highland Blvd, Brooklyn, NY 11207

7. Owner (If owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual must be given. If the publication is published by a nonprofit organization, its name and address must be stated.) (Item must be completed.)

Full Name	Complete Mailing Address
Franciscan Fathers	361 Highland Blvd Brooklyn, NY 11207

8. Known Bondholders, Mortgagees, and Other Security Holders Owning or Holding 1 Percent or More of Total Amount of Bonds, Mortgages or Other Securities (If there are none, so state)

Full Name	Complete Mailing Address
None	

9. For Completion by Nonprofit Organizations Authorized To Mail at Special Rates (DMM Section 423.12 only)
The purpose, function, and nonprofit status of this organization and the exempt status for Federal income tax purposes (Check one)
(1) ☐ Has Not Changed During Preceding 12 Months
(2) ☐ Has Changed During Preceding 12 Months
(If changed, publisher must submit explanation of change with this statement.)

10. Extent and Nature of Circulation (See instructions on reverse side)	Average No. Copies Each Issue During Preceding 12 Months	Actual No. Copies of Single Issue Published Nearest to Filing Date
A. Total No. Copies (Net Press Run)	3,400	3,400
B. Paid and/or Requested Circulation 1. Sales through dealers and carriers, street vendors and counter sales	125	120
2. Mail Subscription (Paid and/or requested)	3,110	3,098
C. Total Paid and/or Requested Circulation (Sum of 10B1 and 10B2)	3,235	3,218
D. Free Distribution by Mail, Carrier or Other Means Samples, Complimentary, and Other Free Copies	100	100
E. Total Distribution (Sum of C and D)	3,335	3,318
F. Copies Not Distributed 1. Office use, left over, unaccounted, spoiled after printing	65	82
2. Return from News Agents	none	none
G. TOTAL (Sum of E, F1 and 2—should equal net press run shown in A)	3,400	3,400

11. I certify that the statements made by me above are correct and complete
Signature and Title of Editor, Publisher, Business Manager, or Owner
Rev. Francis Giedgaudas, OFM, Publisher

PS Form 3526, Feb. 1989 (See instructions on reverse)

IŠ VISUR

— **Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas V. Landsbergis,** rugsėjo 8 d. išvykęs susitikti su Rusijos prezidentu B. Jelcinu, aplankė Maskvoje ir pirmąją šiame mieste lietuvišką pradinę mokyklą.

— **Jurgio Janušaičio,** plačiai žinomo visuomenininko ir premijuoto žurnalisto, 80 m. sukaktuvių proga Floridos Daytona Beach LB apylinkės valdyba spalio 4 d. Ormond Beach, "Capones" restorane ruošia pagerbimo vaišes.

— **Frances R. Petkus,** Lietuvos Vyčių centro valdybos pirmininkė, pranešė, kad Lietuvos Vyčių 79-ame seime priimta rezoliucija ir "Darbininko" atžvilgiu. Vyčiai įvertina "Darbininko" talką ir dėkingumo ženklan laikraščiui stiprinti paskyrė $200 auką. "Darbininkas" už įvertinimą, sveikinimus ir dovaną nuoširdžiai dėkoja.

— **"Margučio",** Chicagos lietuvių radijo programos, 60 metų sukaktuvinė šventė įvyks spalio 10 d.

— **Vaida Vaitkutė,** 14 m., šiek tiek naudojanti ir anglų kalbą, norėtų susipažinti su užsienio lietuviukais ir lietuvaitėmis. Adresas: Vaiva Vaitkutė, Kikonių km., 4880 Kupiškio raj., Lithuania.

— **Hartford, CT,** Ramovėnų koncertas-šokiai įvyks spalio 17 d., šeštadienį, 7 val. vak., Švč. Trejybės parapijos salėje, 53 Capitol Ave., Hartford, CT. Meninę programą atliks solistė iš Lietuvos Jolanta Stanelytė, sopranas. Dėl bilietų skambinti tel. 956-6476.

— **New Jersey valstijoje** puikiai veikia amerikiečių-lietuvių organizacija "Americans for an Independent Lithuania". Ši organizacija siūlo įsigyti spalvingus ir populiarius Lietuvos olimpinės krepšinio komandos marškinėlius. Tai gali būti ir gera kalėdinė dovana. Kaina $25. Skambinkite Vilūnei Biténienei 908 521-9380.

— **Andreja Damušytė,** Purdue universiteto prof. dr. Vytenio ir Vidos Damušių dukra, baigusi šį pavasarį Purdue universitetą Lafayette, IN, ekonomijos ir rusų kalbos bakalauru, universiteto paskatinta ir paremta, rugpjūčio 31 d. išskrido į Maskvą Puškino universitete pasitobulinti rusų kalboje.

— **Mėnesinis laikraštis** "American Baltic News", redaguojamas ir anglų kalba leidžiamas Ambrozaičių šeimos, teikia daug žinių iš Pabaltijo kraštų ir išeivių gyvenimo. Redakcijai talkina bendradarbiai visoje Amerikoje ir Pabaltijy. Tabloid formato, 12 psl. Metinė prenumerata JAV — $29, Kanadoje $25. Adresas: American Baltic News, P. O. Box 19398, Kalamazoo, MI 49019-0398. Prenumeratorius, o taip pat ir "Darbininko" redakciją ką tik pasiekė rugsėjo mėnesio numeris.

— **Rasa Trade Company** vardu veikia siuntinių agentūra šiuo adresu: 1038 — 14th St. No. 4, Santa Monica, CA 90403. Siuntiniai siunčiami į Lietuvą, mažiausias siuntinys 10 svarų. Siuntinius pristato ir į kaimus, už tai reikia primokėti 5 dol.

Vaivos Ulėnaitės, dr. Jono Ulėno ir muzikės Nijolės Ulėnienės dukros, ir Marco Boertke vestuvės įvyko liepos 18 d. Dix Hills, NY. Iš kairės: Vida Penikaitė, Audra Gintautaitė, Kristina Matusaitytė, Viktorija Gedvilienė, Rita Gvildytė, Vaiva ir Marco Boertje, Wouter Peereboom, Aras Ulėnas, Pieter Schaereman, Arjan Stel, Edwin Boertje.

VASARIO 16 GIMNAZIJA PRADĖJO NAUJUS MOKSLO METUS

Nauji mokslo metai Vasario 16 gimnazijoje, Vokietijoje, pradėti rugpjūčio 21 d.

Jie paprastai būdavo pradedami iškilmingu vėliavos pakėlimu ir ekumeninėmis pamaldomis Hüttenfeldo katalikų bažnyčioje. Šiemet, dėl blogo oro, Lietuvos trispalvė nebuvo pakelta, o ekumeninės pamaldos, kadangi Hüttenfeldo bažnytėlė nugriauta ir statoma nauja, vyko jaukioje nuosavos Romuvos pilies salje.

Pamaldas pradėjo evangelikų kunigas Fricas Skėrys pasveikinimu, malda ir šv. Luko evangelijos skaitymu apie tai, kaip 12-metis Kristus buvo dingęs savo tėvams ir atrastas šventykloje aiškinantis Šventąjį Raštą žydų mokslinčiams.

Pamokslininkas pabrėžė, kad į šią gimnaziją atvyksta mokinių, kurių tėvai nepraktikuoja religijos. Čia jiems sunku išaiškinti tikėjimo tiesas bei išauklėti praktikuojančiais krikščionimis. Jis pacitavo Švento Rašto vietų, raginančių augti bei stiprėti dvasia.

Mišias aukojo po vienerių metų pertraukos į gimnaziją sugrįžęs kapelionauti kunigas Edis Putrimas. Buvo giedamos evangelikų ir katalikų giesmės. Naujiena šiose pamaldose buvo ta, kad iš visų kraštų, iš kurių mokinių čia esama, buvo atvežtos ir ant altoriaus sustatytos žvakutės.

Po pamaldų visi susirinko berniukų bendrabučio salėje. Juos pasveikino diretorius Andrius Šmitas, pranešdamas, kad pradedama 43-čiuosius mokslo metus su 111-ka mokinių iš 10 valstybių ir keturių žemynų. Iš Vokietijos atvyko 62 mokiniai, iš Lietuvos — 25, iš JAV — 8, iš Brazilijos — 6, iš Urugvajaus — 3, iš Argentinos ir Kanados po 2, ir po vieną iš Australijos, Rusijos ir Mali (Afrikos).

Tiek daug mokinių čia seniai bebuvo. Ši gimnazija įkurta ypatingomis sąlygomis tuo laiku, kai po karo lietuviai pabėgėliai, netekę vilties netrukus grįžti į Tėvynę, masiškai vyko iš karo sugriautos Vokietijos daugiausia į užjūrio šalis, juo toliau nuo bolševikų. Nutarta Vokietijoje išlaikyti bent vieną lietuvių gimnaziją, kad čia pasilikusiųjų vaikai būtų auklėjami krikščioniška bei tautine dvasia ir paruošiami studijoms aukštosiose Vokietijos mokyklose.

Pradžioje čia ir mokėsi tik Vokietijos lietuvių vaikai, vėliau prisidėjo pokarinio vokiečių repatriantų iš Lietuvos ir dar vėliau lietuviai pradėjo siųsti savo vaikų ir iš JAV, Kanados, Pietų Amerikos, Australijos ir kitų kraštų. Paskutineriais metais atsivėrė durys ir moksleiviams iš Lietuvos, o šiemet jų atvažiavo net 25.

MOKESČIŲ ĮSTAIGA PERSPĖJA

"Apgavikai laukia aukų apgauti ir išvilioti pinigus" — taip rašo Internal Revenue Servce viešųjų reikalų vedėjas Brooklyne. Tie apgavikai apsimeta esą IRS tarnautojais ir įvairiausiais būdais vilioja iš neįtariančių žmonių pinigus. Keletas pavyzdžių:

Paskambina žmogus telefonu ir prisistato esąs IRS tarnautojas. Reikalauja užmokėti atsilikusius federalinius mokesčius, kurie yra jau keleto metų senumo. Pagrasina, kad, jei tučtuojau neišsiųs čekio, bus suimtas. O pasiuntus tą sumą paaiškėja, kad tai buvo apgavikas, kuris nieko bendro neturi su IRS.

Kitas žmogus paskambina ir pasako, kad Jūs laimėjote didelę sumą pinigų. Tas čekis bus Jums tučtuojau atsiųstas, bet prieš tai turite užmokėti federalinius mokesčius". Pasiuntus tą reikalaujamą sumą, paaiškėja, kad jokių pinigų nebuvo išlošta, ir kad IRS nieko apie tai nežino, o nusiųsti pinigai yra dingę — panaudoti apgavikų.

Jei kam nors pasitaiko, kad IRS tarnautojas paskambina ir reikalauja tam tikros mokesčių sumos, reikia sužinoti jo pavardę ir jam prižadėti atskambinti. Tada tuoj pat skambinti į savo apylinkės IRS būstinę arba jų Hot Line telefonu — 1-800-366-4484. Jums tas paskambinimas nieko nekainuoja. Reikia pasitikrinti, ar tokia pavardė yra įtraukta į IRS tarnautojų sąrašą. Išrašant čekį už federalinius mokesčius, nerašyti IRS, bet būtinai pilnai išrašyti "Internal Revenue Service".

VERTINGA KNYGA

Los Angeles mieste gyvenantis žurnalistas bei rašytojas Algirdas Gustaitis atliko didelį darbą, paruošdamas vertingą knygą "Kunigaikščio Radvilo žemėlapis."

Tai didoko formato knyga, 156 puslapių. Joje aprašytas Lietuvos kunigaikščio Mikalojaus Kristupo Radvilo paruoštas ir 1613 m. Amsterdame atspausdintas žemėlapis išleistas su 47 žemėlapiais, 86 iliustracijomis, atspaudais bei kitais vertingais dalykais.

Autorius naudojasi kitų mokslo žmonių rašiniais bei medžiaga, vartoja plačią literatūrą, kuri išeivijoje retai kam yra pasiekiama.

Šių eilučių autoriui, neseniai viešėjusiam Biržuose, teko iš arčiau susipažinti su Radvilų gimine ir jų darbais ten esančiame Biržų krašto muziejuje, nes kai kurie iš Radvilų kaip tik yra gyvenę Biržuose. Taip pat Lietuvos televizija yra padariusi filmą apie Radvilus bei veiklą Lietuvai.

Gustaičio knygą pernai išspausdino M. Morkūno spaustuvė Chicagoje. Neseniai Lietuvos leidykla "Raštija" išleido antrąją šios knygos dalį, kurios vardas "Dniepro upė ir jos aplinka nuo prieškristinių laikų". Knygoje 278 puslapiai su 96 žemėlapiais, 97 brėžiniais, iliustracijomis. Kietais viršeliais.

Dar nežinia ar ši knyga bus platinama Amerikoje. Tačiau Lietuvoje jau platinama.

Edv. Šulaitis

Ne taip suprato

— Panele Onute, ar tamsta pamiltum kvailį tik dėl to, kad jis yra turtingas?

— O pone Jonai! Tamsta man taip staiga pasipiršai, kad aš nežinau, ne ką atsakyti.

Ne visada ...

Vaikų darželyje seselė klausia vieną mažylį:

— Vytuk, ar tu kasdien pasimeldi?

— Ne, ne visada, nes būna tokių dienų, kad man nieko nereikia ...

Kitaip ir negali būti

— Tėveli, ar yra ir juodų gandrų?

— Aišku, iš kur gi atsirastų juodukai?

Nesusipratimas

— Kodėl nesustojai, kai švilpiau? — šaukia policininkas automobiliu važiuojančiai merginai.

— Todėl, kad tamsta be reikalo laiką gaišti. Aš esu jau susižadėjusi.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77 - 01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
296 - 4130

REIKALINGA VIRĖJA — ŠEIMININKĖ
Pranciškonų vienuolyne Kennebunkport, ME.
Gali būti žmona su vyru.
Kreiptis pas vienuolyno viršininką Tėv. Robertą, telef. (207) 967 - 2011 arba rašyti:
Father Robert Barber, OFM
P. O. Box 980
Kennebunkport, ME 04046

ECONOMY AIRFARES TO LITHUANIA
New York - Vilnius $575 (round trip)
New York - Vilnius $479 (one way)
FREGATA TRAVEL
250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707
Ask for Chris Dobrzynski

"DARBININKO" ADMINISTRACIJOJE GALIMA GAUTI ŠIAS KNYGAS:
BOOKS IN ENGLISH available at Darbininkas

INTRODUCTION TO MODERN LITHUANIAN by Dambriūnas, Schmalstieg & Klimas	$25.00
1 set of 4 cassettess to go with the book	$40.00
LITHUANIA 700 YEARS by Dr. Albertas Gerulis - nauja laida, su gražiu aplanku, 460 psl.	$25.00
ENGLISH - LITHUANIAN DICTIONARY	$12.00
LITHUANIAN - ENGLISH DICTIONARY	$12.00
LITHUANIANS IN AMERICA, by Antanas Kučas	$8.00
A PRIEST IN STUTTHOF (Human Experiences in the world of Suhuman) by Stasys Yla	$8.00
LITHUANIA MY HERITAGE, V. Vijeikis	$20.00
ENCYCLOPEDIA LITHUANICA (6 Vols.) in English	$160.00
FIGHTERS FOR FREEDOM (Lithuanian Partisans Versus the USSR), by Juozas Daumantas	$10.00
MAP OF LITHUANIA (large size)	$12.00
EXTERNAL DREAM, Selected poems by Leonardas Andriekus	$6.00
DR. ALEXANDER CURTIUS	$2.00
MIND AGAINST THE WILL (Essays on Lithuanian Culture Under Soviet Occupation, edited by Rimas Šilbajoris	$8.00
WE WILL CONQUER THE WORLD by Liudas Dovydėnas	$5.00
VYTAUTAS THE GREAT - GRAND DUKE OF LITHUANIA by Joseph B. Koncius	$4.00
LITHUANIAN FRATERNALISM: 75 Years of US Knights of Lithuania	$20.00
FIRE AND NIGHT, Five Baltic Plays edited by Alfreds Straumanis	$20.00
POPULAR LIHUANIAN RECIPES by Josephine J. Dauzvardis, 128 psl.	$7.00
SERVING LITHUANIA, J. K. Valiūnas, 288 psl.	$18.00
THE LIVING TESTAMENT OF FAITH AND COURAGE, Special edition of "Mary Save Us", 60 psl.	$12.00
MEMORANDUM, THE RESTORATION OF LITHUANIA`S INDEPENDENCE, Dr. D. Krivickas, 142 psl.	$5.00
AWAKENING LITHUANIA, Dr. J. J. Stukas, 191 psl.	$5.00
LITHUANIAN COOKERY, by Izabelė Sinkevičiūtė, more than 500 recipes, 328 pages	$15.00

Šios knygos gaunamos Darbininko Administracijoj. Galima užsakyti skambinant telefonu **(718) 827-1351** arba rašant **Darbininko** administracijai - 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207. Galima nesiųsti iš anksto čekio, nes nežinome, kiek kainuos persiuntimo išlaidos. Kai išsiųsime užsakytas knygas, tada išsiųsime ir sąskaitą.

Little Fellows So Warm And Snug 'Til Mom Got the Pro-Choice Bug

Now They'll Never Get A Hug

BALTIC TOURS
JFK - RYGA
$678.00
į abi puses
❒ Keliauti galima pradedant spalio 1 d. iki kovo 31 d., išskyrus Šv. Kalėdų laiką - nuo gruodžio 17 d. iki sausio 10 d.
❒ Bilietus reikia išpirkti ne vėliau kaip spalio 31 d.
❒ Išpirkus bilietą, pinigai negrąžinami ir kelionės datų pakeisti negalima.
Prašom kreiptis į Albiną Rudžiūnienę ar Kristiną Mitkutę
BALTIC TOURS
77 Oak St., Suite 4
Newton, MA 02164
Tel.: 617 965-8080, Fax 617 332-7781

MODERN, TOTAL HIP AND KNEE JOINT REPLACEMENTS ARE NOW BEING PERFORMED IN THE BALTIC STATES IN CENTERS THAT ARE OFFERING SERVICES OF SURGEONS THAT HAVE BEEN TRAINED IN THE U.S.
RIGA-AMERICAN, LTD. OF WATERBURY, CONNECTICUT, IS IN A POSITION TO GUARANTEE THE DELIVERY OF TOTAL HIP AND KNEE SURGERY IN LATVIA, ESTONIA AND LITHUANIA.
PAYMENT FOR THE SURGERY CAN BE MADE EITHER IN THE U.S. OR IN THE INDIVIDUAL REPUBLIC.
ADDITIONAL INFORMATION IS AVAILABLE (IN ENGLISH) BY CALLING 203 - 757 - 5052.

LEGAL NOTICE

NATIONAL CREDIT UNION ADMINISTRATION
ASSET LIQUIDATION MANAGEMENT CENTER

NOTICE OF LIQUIDATION

Notice is hereby given that pursuant to the provisions of Section 207 (a) (1) (A) of the Federal Credit Union Act, the Kasa-Lithuanian Federal Credit Union, Charter Number 23595, 86-21 114th Street, Richmond Hill, New York 11418, has been placed into involuntary liquidation by order of the National Credit Union Administration Board. All creditors having any claim or demand against said credit union are required to present their claims, together with proof, to the following address:

Liquidating Agent
National Credit Union Administration
Asset Liquidation Management Center
4807 Spicewood Springs Road - Suite 5100
Austin, Texas 78759
Telephone: (512) 482-4550

Under the provisions of the Federal Credit Union Act, all claims not filed by November 10, 1992, may be barred, and claims rejected or disallowed by the Liquidating Agent shall be likewise barred.

John M. Hollis
Liquidating Agent

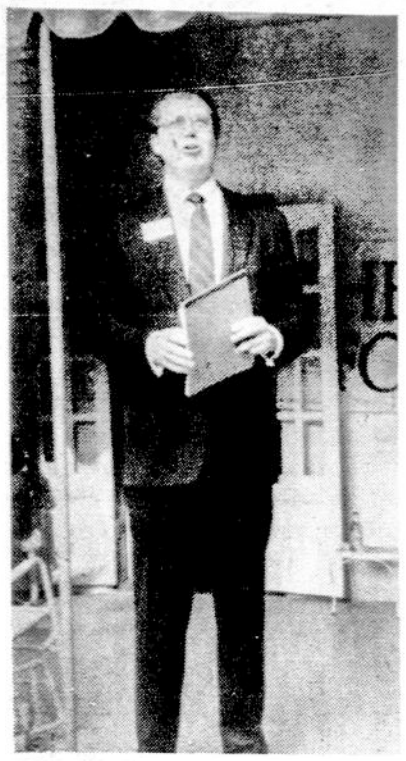

Respublikonų konvencijos metu Houston, Texas. US-Baltic Foundation prezidentas suorganizavo priėmimą konvencijoje dalyvavusiems baltiečiams ir Baltijos valstybių draugams amerikiečiams. Dalyvavo per 100 svečių. 1. Priėmimą sveikina US/BF prez. Linas Kojelis. 2. Kalba US/BF direktorė Danguolė Špakevičiūtė. 3. Diskutuoja oficialus svečias iš Lietuvos, Sąjūdžio gen. sekretorius Saulius Kubilius su buv. Amerikos ambasadoriumi Čekoslovakijoje Julian Niemchyk.

DETROIT, MI

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Lietuvių Žurnalistų Sąjungos Detroito skyrius, talkinant Lietuvių Bendruomenei ir ramovėnams, rugsėjo 13 d. surengė Šv. Antano šventovėje ir salėje Tautos šventės minėjimą, sutraukusį apie pusantro šimto žmonių.

Didelis vardas šiose iškilmėse buvo Vilniaus chorvedystės profesorius ir kompozitorius Lionginas Abarius, kuris atliko savo kūrinius, jaukiai įsiterpdamas į vietinio choro ir okteto repertuarą, kuris Stasio Sližio pastangomis yra peržengęs mėgėjišką pobūdį ir įgavęs aiškų muzikalumą.

Lionginas Abarius atliko savo graudžią ir kartu didingą giesmę žuvusiems sausio 13 dieną. Pirmą sykį su broliu Mykolu atliko savo ilgesingą kompoziciją pagal B. Brazdžionio žodžius "Mylėsi Lietuvą iš tolo", kuri išreiškė išeivio ilgesį savo tėvynei.

Reikėtų Abariui tik palinkėti išplėsti šią kompoziciją į kantatą, kuri būtų nelyg lietuviška Antonino Dvorako Naujo pasaulio simfonija. Šia proga choras lyg tai pasistiebė muzikiniai, o moterų oktetas pasigėrėtinai atliko L. Abariaus, J. Gaidelio, A. Raudonikio ir S. Sližio kūrinius.

Minėjimo metu buvo pagerbti du nusipelnę detroitiečiai, sulaukę 90 metų: savanoris-kūrėjas ir Klaipėdos krašto vaduotojas Šiaulių apygardos teismo teisėjas Stasys Šimoliūnas ir Klaipėdos krašto vaduotojas buvęs Lietuvos Šaulių Sąjungos pirmininkas Vincas Tamošiūnas, kuris dėl ligos minėjime negalėjo dalyvauti. Kalbas pasakė Stefa Kaunelienė, Lietuvos Šaulių Sąjungos pirmininkas Mykolas Abarius, prof. Lionginas Abarius ir Stasys Šimoliūnas. Sekė vaišės.

Saulius Šimoliūnas

LIETUVIŲ RELIGINĖS ŠALPOS VEIKLA

Persiorganizavus

Kun. Kazimieras Pugevičius Lietuvių Religinėje Šalpoje dirbo nuo 1976 metų. 1992 m. balandžio mėnesį jis pasitraukė iš Lietuvių Religinės Šalpos ir grįžo į Baltimorės vyskupiją dirbti St. Clement's parapijoje. LKR Šalpos iždininkė bei kompiuterių specialistė Marijona Skabeikienė tuo pačiu metu paliko šio štabo gretas.

Lietuvių Religinė Šalpa dėkoja kun. K. Pugevičiui ir M. Skabeikienei už ilgametį darbą ir linki jiems sėkmės naujuose užmojuose.

Šiuo metu Religinei Šalpai vadovauja vykdomasis Direktorių tarybos komitetas: pirmininkas vysk. Paulius Baltakis, OFM, sekretorius ir iždininkas — Antanas Sabalis. Įstaigoje Brooklyne pilnu etatu darbuojasi Rūta Virkutytė kaip reikalų vedėja, Ramunė Adams — sąskaitybos vedėja, Andrius Adams — transporto vedėjas. Įstaigoje nepilnu laiku talkina Rasa Adams. Šią vasarą stažavo Vladas Stankevičius, studentas iš Chicagos Loyolos universiteto, kuris padėjo paruošti humanitarinės pagalbos siuntinius į Lietuvą.

Metinis susirinkimas

Lietuvių Religinės Šalpos metinis narių susirinkimas buvo rugsėjo 14-15 dienomis seselių vienuolyne Putname. Dalyvavo direktoriai ir kiti nariai. Daugiausia kalbėta apie statuto pakeitimą ir jo papildymą. Nors statuto pakeitimai galutinai nesuredaguoti, bet susirinkimas pakeitimus priėmė. Pilną redakcinį darbą užbaigė direktorių taryba.

Iki šiol Lietuvių Religinės Šalpos nariais buvo visi Kunigų Vienybės nariai. Dabar statutas praplečiamas, nariais galės būti ir organizacijos ir pavieniai asmenys.

Tarybos rinkimus tvarkant, išrinkti nauji nariai: dr. Nijolė Bražėnaitė-Paronetto, kun. dr. Valdamaras Cukuras, Gintė Damušytė. Perrinkti tarybos nariai: vysk. Paulius Baltakis, OFM, Robertas Boris, Julita Gudai-

(nukelta į 8 psl.)

REFORMOS RUSIJOS EKONOMIKOJE

Rusijos prezidentas Boris Jelcin turi nepavydėtiną užduotį, iškilusią dėl jo vykdomų reformų, - pasirinkti tarp hiperinfliacijos ir didžiulio nedarbo. Jelcin ketina vykdyti savo įsipareigojimą Vakarams dėl mėnesinės infliacijos ribos, kad gautų žadėtą $24 bilijonų pagalbą. Tačiau Rusijos centrinis bankas kas mėnesį paskolina arti $500 milijonų (tai dešimtoji Rusijos nacionalinio produkto dalis) savo kaimynams be paskolos grąžinimo garantijų.

Prezidentas Jelcin šią savaitę bandys priversti parlamentą apriboti banko paskolų suteikimą. Atrodo, kad Rusijos Prezidentas pavėlavo - rugsėjo mėnesio infliacija pasiekė 30 procentų lygį, o spalio mėnesį planuojama 50 procentų.

Bandydamas sustabdyti hiperinfliaciją, ir iš kitos pusės, bandydamas vykdyti įsipareigojimus Vakarams, Jelcin planuoja ateinančią savaitę išleisti pagrindinę privatizacijos programą, kurioje bus eliminuojamos subsidijos nepelningom organizacijom.

Tai reiškia, kad žodis "bankrotas" taps Rusijos kasdienybe. Galvojama, kad nedarbas išaugs nuo 1 iki 7 milijonų per ateinančius kelis mėnesius.

A. J.

ATEITININKŲ VASAROS STOVYKLOS LIETUVOJE

Ateitininkų federacija šiemet surengė kelias stovyklas. Berčiūnuose trimis pamainomis po 150 vaikų birželio, liepos ir rugpjūčio mėnesiais stovyklavo jaunieji ateitininkai (10-14 metų). Stovyklos programa, pavadinta "Laisvės kelias" ir pagrįsta katalikišku-tautiniu ugdymu, trukdavo dvylika dienų.

Jaunieji moksleiviai susipažindavo su krikščioniškosios Lietuvos istorija, papročiais, išklausydavo paskaitėlių Šv. Rašto temomis. Šv. Rašte aprašyti įvykiai paprastai būdavo gretinami su atitinkamais Lietuvos istorijos įvykiais. Per tai buvo siekta žadinti Tėvynės meilę kartu ugdant suvokimą, kad Tėvynės fizinė laisvė tiesiogiai priklauso nuo krikščioniškai suprantamos asmeninės laisvės siekimo.

Stovykloje veikė į įvairūs — lietuvių liaudies papročių, Lietuvos istorijos, liaudies amatų, dainavimo, grojimo, rankdarbių, sporto, liaudies žaidimų ir šokių, medicinos, religinių pašnekesių, dailės ir kt. Kiekvieną vakarą būdavo aukojamos mišios.

Dvasiškai ir akademiškai pasiruošę katalikiško jaunimo sąskrydyje, įvykusiame pirmoje liepos pusėje Marijampolėje, vyresnio amžiaus ateitininkai, išsiskirstė po savas vyskupijas, kur buvo organizuotos keliaujančios stovyklos. Grupelėmis, sudarytomis iš 15-20, jaunieji katalikai pradėjo keliones po savų vyskupijų parapijas, apsistodami jose 4-5 dienas. Į dienos programą buvo įtrauktas, tarp kitų dalykų, bendravimas su vietiniais gyventojais bei jaunimu, pagalba lauko darbuose, tautosakos bei etnografinės medžiagos rinkimas, pažintis su apylinkių istorija. Keliaujančiomis vasaros stovyklomis siekta savo gyvenimo kasdienybę bei darbais liudyti Kristų ir jo mokslą.

Kaišiadorių vyskupijos jaunimas, aplankęs kelias parapijas, užbaigė savo kelionę Pivašiūnuose, kur tą dieną vyko Švč. Mergelės Marijos Dangun Ėmimo atlaidų uždarymas.

Liepos 13-25 dienomis dviem maršrutais žygiavo Kauno vyskupijos ateitininkai, kelionės pabaigoje surengę sąskrydį Jonavos Šv. Vincento Pauliečio bažnyčioje. Panevėžiečiai, tęsdami šio krašto žygeivių tradicijas, liepos mėnesį aplankė Pajstrį, Paliukų kaimą, Pumpėnus, Talkonis, Katinus, Joniškėlį ir Vaškus.

Keliaujančias stovyklas surengė ir Vilniaus arkivyskupijos bei Telšių ir Vilkaviškio vyskupijų ateitininkai. Telšių, Panevėžio ir Vilkaviškio keliautojus aplankė vokiečių jaunuolių grupė, Lietuvos "Caritas" kvietimu atvykusi iš Münsterio vyskupijos.

LIETUVIŲ RESTORANAS CHICAGOS MIESTO CENTRE

Žingsniuojant didžiąja ir garsiąja Chicagos didmiesčio Michigan Avenue į pietus nuo Chicagos centro, 1154 S. Michigan Ave., užtinkamas jaukus "Kaz's" restoranas, kurio meniu figūruoja ir lietuviški patiekalai, nors pačių lietuvių čia nedaug užklysta.

Ritą ir Petras Dūdos jau prieš kokius 30 metų metėsi į valgyklų biznį, dar gyvendami Cicero lietuvių kolonijoje, turėjo pirmą gana kuklią valgyklėlę. Vėliau išsikėlė kitur, po to suko toliau, kol pagaliau nutūpė ant Michigan avenue.

Dabartinėje vietoje darbo daug, reikia plušti net 7 dienas be jokio poilsio. Bet kadangi turi 3 vaikus, ir jie visi lanko universitetą, tai mokslapinigius čia užsidirba. Nors paskutinias keleriais metais, pablogėjus Amerikos ekonomijai, ir restoranų biznis nukrito, tačiau vis tiek pragyventi ir šį tą pelnyti galima. Tik gailisi, kad dabar dar neturi laiko aplankyti savo draugus bei pažįstamus Cicero lietuvių kolonijoje.

E. Š.

BROCKTON, MA

PARAPIJOS JUBILIEJAI

1983 metais sukaks 95 metai nuo Brocktono lietuvių Šv. Kazimiero parapijos įsteigimo.

Parapija įsteigta 1898 m., o bažnyčia pastatyta ir atidaryta 1900 m. Už šešerių metų minės 100 metų sukaktuves!

Ką galėjo parapiečiai pastatyti be žemei kasti mašinų (buldozerių). Tada jokių nebuvo. Patys savo rankomis ir kastuvais iškasė rūsį ir įrengė bažnyčią, ne prašmatnią, bet savą, kurioje galėjo garbinti Dievą. Žmonės džiaugėsi, turėdami nors tokią "katakombą", kuklią, bet savą.

Šiuos jubiliejus rengiamasi tinkamai atžymėti. Jau nei vieno bažnyčios statytojo nėra gyvo. O koks būtų jiems džiaugsmas?!

Kantrus klausytojas

Kalbėtojas, atsiliepdamas į vienintelį klausytoją:

— Ačiū tamstai, kad pasilikai salėj, kada visi išėjo.

Klausytojas, nusiminęs:

— Nėra už ką dėkoti. Aš esu kitas kalbėtojas.

Alaus įtaka

Gydytojas: Su kiekvienu stiklu alaus pats sutrumpini viena diena savo gyvenimą.

Pacientas: Negali būti, ponas daktare, nes tokiu atveju aš jau būčiau miręs prieš šimtą metų.

Boksininkai

Po trejeto ratų sunkaus svorio boksininkas vos nusvyravo iki savo kampo, nes buvo smarkiai priešininko aplaužytas. Jo treneris sako:

— Žinai, aš turiu gerą patarimą. Kitą kartą, kai tave priešininkas muš, imk ir pabandyk jam duoti atgal...

A.†A.

DR. JONUI PAMPIKUI

Lietuvoje mirus, nuoširdžiai užjaučiame jo motiną Grožbylę ir mūsų klubo pirmininkę Danutę Venclauskaitę, netekusias brangaus sūnaus ir seserėno.

Lietuvių Moterų Klubų Federacijos Waterburio klubas

A.†A.

MATUI KAIRIUI

užbaigus žemišką kelionę, nuoširdžiai užjaučiame jo žmoną Aldoną, ilgametę LB veikėją, dukrą Danutę, sūnus Andrių ir Juozą su šeimomis bei giminėmis.

Providence LB apylinkės valdyba

A.†A.

DANUTEI BIRUTIENEI

mirus, jos vyrui Stasiui, dukrai Ligijai ir šeimai, sūnui Stasiui, seseriai Janinai, broliui Tadui ir jų šeimoms bei giminėms reiškiame gilią užuojautą.

Elena ir Gintaras Ruzgai
Kęstutis ir Astra Bileriai
Arūnas ir Rūta Udriai su šeima

A.†A.

ELENAI KRASAUSKIENEI

mirus, reiškiame užuojautą jos dukrai Gražinai Dragūnevičienei su šeima, sūnui Liubomirui su šeima Lietuvoje ir kartu liūdime.

Mikutavičių šeima
Stasys ir Elena Mineikai

A.†A.

ELENAI KRASAUSKIENEI

mirus, reiškiame gilią užuojautą jos dukrai Gražinai Krasauskaitei-Dragūnevičienei, jos vyrui Vitoliui Dragūnevičiui, dukrom Rūtai ir Ritai su šeima.

Liūdime su jumis.

Nijolė ir Jonas Ulėnai

DĖMESIO, JAUNIME!!!

Petro Čepo Jaunimo Fondas žino, kad jaunimui (18-35 amžiaus) yra sunku sutaupyti pinigų kelionei į Lietuvą ir kitas šalis. Todėl mes įsteigėme PČJF, norėdami Jums padėti susipažinti su savo Tėvyne ir pasaulio lietuviais. PČJF $1,000 stipendija skiriama bent vienam lietuvių kilmės jaunuoliui/ei, kuris/i žada vykti į Lietuvą arba dalyvauti lietuviškoje veikloje išeivijoje.

Anketą stipendijai gauti turite užpildyti ir pasiųsti PČJF ne vėliau lapkričio 15 d., kad galėtumėte keliauti į Lietuvą ateinančiais metais tarp sausio 1 d. ir gruodžio 31d. Anketos ir platesnė informacija gaunama rašant:

Petro Čepo Jaunimo Fondas
P. O. Box 497, South Boston, MA 02127

DARBININKAS

NEW YORKE

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Redakcija ..... (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. ..... (718) 827-1351

Spaustuvė ..... (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas ..... (718) 827-7932
Salė (kor.) ..... (718) 827-9645
Salės adm. ..... (718) 235-8386

Laisvės Žiburio radijo rudens koncertas bus lapkričio 21 d. Kultūros Židinyje. Programą atliks iš Chicagos atvykęs "Antras kaimas". Tai yra satyrinis teatras, veikiąs gana daug metų. Dabar grupė perorganizuota, atjaunėjusi. Atvyksta su visai nauja programa.

Mišios lotynų kalba bus spalio 4 d.,šį sekmadienį,5 val. popiet Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Mišios bus palydėtos gregorinio giedojimo.

Vytautas Landsbergis, Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas, pasakęs kalbą Jungtinėse Tautose, apsilankė Kultūros Židinyje ir ten kalbėjo apie padėtį Lietuvoje, apie Lietuvos svarbiausius rūpesčius. Taip pat atsakinėjo ir į klausimus. Žmonių buvo susirinkę arti trijų šimtų. Išsamus pranešimas bus kitame numeryje.

Vytautas Česnavičius, gyvenąs Richmond Hill, NY, rugsėjo 29 d. sulaukė 90 metų. Jis yra "Darbininko" uolus skaitytojas. Sveikiname sukaktuvininką!

Dr. Marija ir Aleksandras Žemaičiai rugsėjo 27 d. grįžo iš Lietuvos, kur atliko daug visokiausių reikalų. Vilniuje nusipirko butą ir užsiregistravo kaip nuolatiniai gyventojai. Tai padarant, reikėjo atlikti įvairiausių formalumų, iškraustyti bute gyvenusį rusų karininką. Aleksas Žemaitis atgauna savo tėviškę, kuri yra Katlerių kaime prie Utenos. Ten pastatė kryžių ir taip pat padėjo paminklinį akmenį su atitinkamais iškaltais įrašais. Jo brolis žuvo kaip partizanas. Aleksandro rūpesčiu žuvusiem partizanam pagerbti ir prisiminti pastatyta graži memorialinė koplyčia, kurią pašventino vyskupas su keliolika kunigų. Iškilmės buvo nufilmuotos į vaizdajuostę. Ją peržiūrėję, galėsime plačiau aprašyti. Koplyčios šventinimas taip pat buvo aprašytas Lietuvos spaudoje.

Dail. Ritos Giedrės Bulovaitės kūrinių paroda vyko rusėjo 13-26 dienomis Chuck Levitan galerijoje, Soho, Manhattane. Paroda praėjo sėkmingai, ja domėjosi visuomernė ir meno reikalam skirta spauda. Dailininkė drauge yra ir architektė, gyvena Toronte. Buvo atvykusi tik į parodos atidarymą, paskui buvo susirgusi ir paguldyta į ligoninę. Parodos uždarymą, paveikslų nukabinimą ir globą tvarkė Danutė Schneider, jos gera draugė iš mokslo dienų Lietuvoje.

ATGIMUSIOS LIETUVOS DAINOS

Jūs galite namuose klausytis gražiausių Lietuvos estradinių dainų, jei įsigysite trijų kasečių komplektą (po 90minučių kiekviena) tik už 17 dol.
(Persiuntimui pridėti 2 dol.)
Dėl užsakymų skambinti *Darbininko administracijai*
9 val. - 4 val. p. p.
tel. 718 827-1351
arba rašyti:
Darbininkas (administr.)
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Maironio lituanistinė mokykla, mokinių skaičiui sumažėjus, dabar veikia Kultūros Židinyje šeštadieniais. Pamokų pradžia 9:30 v. r., baigiasi 1 val. popiet. Ypač padidėjęs yra vaikų darželis. Čia vaikai turi progos drauge pažaisti, padainuoti. Kviečiama į darželį atvesti daugiau vaikų, nes jie čia nenuobodžiaus ir mielai praleis kelias valandas. Į mokyklą atėjo ir atvykusių iš Lietuvos vaikai, kurie jau gerai kalba lietuviškai. Čia jie susiras naujų draugų. Tokių mokinių skaičius padidėjo, palyginus su praeitais metais. Vidurinės klasės, kur mokinių yra mažiau, veikia sujungtos. Veikia lietuvių kalbos kursai ir tiem, kurie visai nemoka lietuviškai. Visi, kas turi mokyklinio amžiaus vaikų,prašomi juos atvesti į Maironio lituanistinę mokyklą. Vaikai lengvai pasisavina kitas kalbas, o kiekviena kalba žmogui yra didelis turtas, kuris žmogų palydi per visą gyvenimą. Dar nevėlu įstoti į šią mokyklą. Laukiame! Mokyklos vedėja yra Rasa Juškienė. Jos telefonas: 908 351-3808.

A. a. Kazimiero Skobeikos atminimui, užjausdami žmoną Janiną, brolius ir artimuosius, buvę perkūniečiai: Ed. Karmazinas, P. Vasiliauskas, V. Vasikauskas, St. Vaškys ir A. Verbyla paaukojo po $15 Kultūros Židinio išlaikymui, iš viso $75. Kultūros Židinio administracija už šią sudėtinę auką dėkoja.

Šventasis Raštas, Senojo testamento tomas, pranašų knygos, išleista gražiu leidiniu. Iš hebrajų, aramėjų ir graikų kalbų išvertė kun. Antanas Rubšys, kuris profesoriauja Manhattano kolegijoje ir dėsto Šventąjį Raštą. Knyga turi 670 puslapių. Jos kaina 12 dol. Gaunama "Darbininko" administracijoje. Persiuntimo išlaidoms pridėti 2 dol.

"Lietuvos Aidas", pagrindinis 16 psl. Lietuvos dienraštis, duoda vyriausybės žinias ir objektyvų atkuriančios Lietuvos vaizdą. Jo žinios išeivijai yra labai naudingos. Prenumerata metams oro paštu $85. Čekius rašyti "Lietuvos Aido" vardu ir siųsti JAV įgaliotiniui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. **(sk.).**

VYRIŠKIS ieško 2 kambarių buto Woodhaveno ar Jamaicos rajone prie gero susisiekimo su Manhattanu. Skambinti 201-947-3611.

Parduodamas Vilniuje baigiamas statyti namas. Skambinti tel.: 619 345-3627. (sk.)

Išnuomojamas moteriai kambarys su virtuve. Geras privažiavimas ir netoli krautuvių. Skambinti popietinėmis valandomis 718 235-3961. Klausti Joseph.

Išnuomojamas keturių kambarių butas. Kreiptis 718 782-8456.

55 SVARAI — cukrus, sūris, dešros, mėsa, šprotai, aliejus, kava ir kt., $90. **22 SVARAI** mažesnis paketas, $55. **22 SVARAI** mėsos produktai, aliejus $90. Prie visų maisto siuntinių galite užsakyti aspirino ir vitaminų. **TRANSPAK,** 2638 W. 69th St., Chicago, IL 60629, 312 436-7772.

STAIGMENOS JUNGTINĖSE TAUTOSE

(atkelta iš 2 psl.)

Švedija susirūpinusi

Debatuose dėl Jugoslavijos padėties kalbėjo ir Švedijos užsienio reikalų ministrė Margaretha AF Ugglas. Ji kėlė Švedijos susirūpinimą, kad buvusių Sovietų karinių dalinių nereguliuojamas buvimas nepriklausomose Baltijos valstybėse gali privesti prie brutalaus konflikto jos kaimynystėje.

Pasidžiaugė, kad tarp Lietuvos ir Rusijos pasiektas susitarimas dėl tų dalinių atitraukimo. Vylėsi, kad panašus susitarimas bus padarytas su Estija ir Latvija.

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjunga

Dar prieš susirenkant Generalinei Asamblėjai, rugsėjo 9 - 11 dienomis JT patalpose įvyko 1992 metų DPI/NGO metinė konferencija tema "Regioniniai konfliktai: Grėsmė pasaulio taikai ir progresui".

Šioje konferencijoje dalyvavo keli šimtai atstovų iš įvairiausių pasaulio nevalstybinių organizacijų. Tarp jų buvo ir Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjunga, kuri vos tik prieš mėnesį oficialiai buvo priimta į NGO. Sąjungai atstovavo jos pirmininkas Paulius Mickus.

Konferencijoje buvo apsvarstyti dabartiniai regioniniai konfliktai pasaulyje ir įvairios galimybės, kaip juos sumažinti ir net likviduoti.

Kalbas pasakė pereitų metų JT Generalinės Asamblėjos prezidentas Samir Shihabi ir eilė aukštų JT pareigūnų. Kalbėjo ir svečiai iš plataus pasaulio, tarp jų buvęs JAV prezidentas Jimmy Carter, pasaulinis šachmatų čempionas Anatolij Karpov, Rusijos Tarptautinės Taikos Fundacijos sąjungos pirmininkas, ir daug kitų pasaulio garsenybių.

Tautinių drabužių paroda

Rugsėjo 11 d. buvo JT tarnautojų diena (UN Staff Day), kurioje buvo surengta ir tarptautinė tautinių drabužių paroda. Ją suorganizavo amerikietė lietuvė JT korespondentė Ann Charles.

Paroda gerai pasisekė, sutraukdama daug stebėtojų, įskaitant NGO konferencijos dalyvius.

Parodoje buvo demonstruojami drabužiai iš plataus pasaulio: iš Lotynų Amerikos, Karibų salų, Afrikos ir Azijos. Europos šalys nebuvo pakankamai atstovaujamos. Dalyvavo tik estė Urve Hannus ir trečios kartos lietuvė newyorkietė Candice Kivita (Kivitaitė), pasipuošusi puikiu lietuvišku tautiniu kostiumu. Ji buvo tikra pažiba šioje parodoje, susilaukusi daug plojimų ir gražių atsiliepimų.

Lietuvaitė Candice Kivita (Kivytaitė) ir Paulius Mickus, Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininkas, Jungtinių Tautu surengtoje madų parodoje.

KULTŪROS ŽIDINIO METINIS SUVAŽIAVIMAS

Kultūros Židinio Taryba metinį narių suvažiavimą kviečia spalio 10 d., šeštadienį, Kultūros Židinio patalpose.

Registracija 9 v.r., darbo posėdis prasideda 10 val. Po invokacijos, Lietuvos himno, bus sudaryta mandatų komisija, susipažinta su praeito suvažiavimo protokolu; tarybos, valdybos, iždininko, revizijos komisijos pranešimai, diskusijos ir pranešimų priėmimas.

Svarbiausias suvažiavimo tikslas — Tarybos narių rinkimas, susipažinimas su padėtimi, kaip sekasi Židinį išlaikyti, kokie dabar nauji rūpesčiai.

Visiems nariams išsiuntinėti pakvietimai. Kas negalėtų dalyvauti, prašomas įgalioti kitą. Reikia, kad kuo daugiau žmonių dalyvautų Židinio išlaikyme, jo rūpesčių sprendime.

Dabartinę Židinio tarybą sudaro: A. Bobelis, V. Jankauskienė, V. Kulpa, A. Mačiulaitis, A. Marijošienė, V. Sidas, H. Šatinskas, R. Virkutytė.

LIETUVIŲ RELIGINĖS ŠALPOS VEIKLA

(atkelta iš 7 psl.)

tytė, kun. Albertas Kontautas, kun. Rapolas Krasauskas, kun. Jonas Pakalniškis, Antanas Sabalis, dr. Rožė Šomkaitė, kun. Kazimieras Stuart, dr. Elona Vaišnienė.

Religinės Šalpos pirmininku, kaip minėta, yra vysk. Paulius Baltakis, OFM, vicepirmininkai: kun. A. Kontautas, prel. V. Balčiūnas.

Tarybos posėdis bus šaukiamas lapkričio mėn.

Siuntiniai į Lietuvą

Labdaros siuntos per LKR Šalpą pastoviai keliauja į Lietuvą. Nuo šių metų pradžios pasiųsta 7 konteineriai laivu ir 6 siuntos lėktuvu. Šių siuntų vertė per $4.9 milijonų.

Siuntos skirstomos į įvairius Lietuvos rajonus, į vyskupijų Caritas centrus. Tuo bandoma sumažinti darbo Caritas centrinėje įstaigoje. Šiais metais išskeliavo jau po vieną siuntą į kiekvieną Lietuvos vyskupiją.

Didžiausią siuntinių dalį sudaro vaistai bei medicinos įranga, aparatūra. Daugiausia vaistų ir aparatūros aukojo: Catholic Medical Mission Board ir Dialysist, Inc.

Kai konteineris atkeliavo į Vilkaviškio vyskupijos Caritas skyrių Marijampolėje, jį iškrauti talkino Lietuvos kareivėliai.

PRANEŠIMAS APIE MOTERŲ TEISES LIETUVOJE

Zita Čepaitė, žurnalistė iš Lietuvos, dirbanti Atgimimo laikraštyje, dalyvavo Šviesos-Santaros studijų dienose Chicagoje. Grįždama į Lietuvą, buvo sustojusi New Yorke.

Lietuvių Moterų Klubų Federacijos New Yorko klubo, vyr. skaučių židinio "Vilija" iniciatyva rugsėjo 24 d., ketvirtadienio vakare, Kultūros Židinio posėdžių menėje surengtas susitikimas su žurnaliste. Ją pristatė ir renginiui pirmininkavo LMK Federacijos pirmininkė Aldona Pintsch.

Viešnia kalbėjo apie moterų teises dabartinėje Lietuvoje, kaip jos organizuojasi, kaip tvarkosi ir kokios jų problemos šeimoje ir visuomeniniame darbe. Pažymėjo, kad laikraščiuose daugiausia yra moterų žurnalisčių, o redaktoriais būna vyrai. Visi turėjo pereiti per sovietinio auklėjimo sistemą. Tos sistemos paveiktos, ir moterys organizuojasi, tvarkosi, pamažu pasisavindamos vakariečių demokratijos idėjas.

Žurnalistė dar turėjo kalbėti ir apie dabartinę politiką Lietuvoje, bet šiai temai pritrūko laiko. Ir taip jos pokalbis užsitęsė gerokai daugiau nei valandą.

Rengėjos visus pavaišino gražiais sumuštiniais, pyragaičiais, vaisiais, kava. Visi turėjo progos dar pasikalbėti su viešnia. Į pokalbį atsilankė 28 žmonės. Ir to užtenka, nes tai buvo paprasta savaitės darbo diena.

Žurnalistė su poetu Aidu Marčėnu rugsėjo 26 d., šeštadienį, dar pasirodė Aušros Vartų parapijos salėje Manhattane, kur jų susitikimą su visuomene organizavo ten veikiąs Branduolys ir Manhattano LB apylinkė. Zita Čepaitė ten kalbėjo apie politiką Lietuvoje, apie partinę sistemą. Kalbėjo daugiau nei valandą, gi poetas skaitė savo eilėraščius. Buvo ir vaišės.

Reikalinga pagalba prižiūrėti vyresnio amžiaus moterį. Pageidaujamas anglų kalbos mokėjimas. Skambinti telef. 212 757-3001. Prašyti Jenny. (sk.)

59 CENTAI UŽ SVARĄ virš šimto svarų, tai TRANSPAK firmos nauja kaina. 68 centai — žemiau šimto svarų. Minimumas 20 dol. Jūsų siuntiniai yra registruojami mūsų kompiuteriuose ir sekami iki pristatymo jūsų giminėms Lietuvoje. **TRANSPAK,** 2638 W. 69th St., Chicago, IL 60629. 312 436-7772.

Live in aid wanted for elderly, infirm woman, kind and physically strong. Some English necessary. Phone 212 757-3001. ask for Jenny. (sk.)

KARGO Į LIETUVĄ BE MUITO! Siunčiame SAS oro linija į Rygą. Siuntinius atsiimti Rygos muitinėje. Minimumas 110 lbs arba 50 kg. Kaina $1.75 už svarą. Galima siųsti naujus ir dėvėtus drabužius, batus, medžiagas, maistą bei nereceptinius vaistus. Kreiptis į G. T. INTERNATIONAL, 9525 So. 79th Avenue, Hickory Hills, IL 60457. Tel. 708 430-7334.

PIRŠLYS IEŠKO GYVENIMO DRAUGĖS — lietuvaitės — merginos — našlės — draugės, arba motinos su maža mergaite, arba "single parent", kuri galėtų gyventi kartu ir prižiūrėti senesnio amžiaus žmones ir jų namus, jų turtą, sveikatą ir slaugyti ligoje "Senior Citizens". Gali kreiptis gyveną Amerikoje, Kanadoje, Lietuvoje ar kitur. Kreiptis Joseph Lugan, c/o John Conwood, P. O. Box 21270, Jamaica, NY 11421, USA.

APSIPIRKIMAS
"BLUSŲ TURGUS"
bus spalio 3 - 4 dienomis Kultūros Židinyje,
361 Highland Blvd., Brooklyn, NY.
Nuo 10 val. ryto iki 5 val. popiet.
Bus galima nusipirkti maisto
ir labai skaniai pavalgyti.

Visuomenė prašoma suaukoti įvairių daiktų -
naudotų ir naujų.

Aukojamų daiktų reikalu skambinti:
718 - 847 - 8735 arba 718 - 849 - 2260

Rengia LIETUVIŲ ATLETŲ KLUBAS